

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

T119700

เรื่อง

ความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าผ่านหมี่นคร ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

The Success of Namuensri Weaving group, Namuensri Sub-district

Nayong District, Trang Province

โดย
นายสันติสุข สิริชัย

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **119700**
วัน,เดือน,ปี **- 5 อ.ค. 2555**

b. **10322850**
i.....

เสนอ

สาขาวิชาบริหารธุรกิจและพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ.2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สาขาวิชาบริหารธุรกิจและพัฒนาการเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าานามื่นศรี ตำบลนามื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
The Success of Namuensri Weaving group, Namuensri Sub-district
Nayong District, Trang Province

โดย
นายสันติสุข สิทธิชัย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ว.ทบ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 31 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนกร)

รักษาการแทนประธานสาขาวิชา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชมาภรณ์ ชันธ์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

The Success of Namuensri Weaving group, Namuensri Sub-district
Nayong District, Trang Province

โดย : นาย สันติสุข สิทธิชัย

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ)

31 / พ.ค. / 2553

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะของกลุ่ม เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิควิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2516 ปัจจุบันมีสมาชิก 128 คนโดยการริเริ่มของประธานกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่เป็น 11 ฝ่ายซึ่งมีการแบ่งหน้าที่ที่ความรับผิดชอบกันอย่างชัดเจน ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มพบว่า ปัจจัยภายใน ประธานกลุ่มเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่นและจริงใจเพื่อที่จะไปสู่ความสำเร็จ รักในชุมชนของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสามัคคีกัน มีความกระตือรือร้น มีความเอื้ออาทรต่อกันให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการกลุ่มที่มีความพร้อมทางการเงินมีผลตอบแทนที่สนองความต้องการของสมาชิกอย่างแท้จริงมีปัจจัยการผลิตที่เพียงพอมีตลาดรองรับ ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพโดยได้รับการรับรองคุณภาพจาก มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) และมีการประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ปัจจัยภายนอกพบว่าคู่แข่งทางการค้าในพื้นที่ยังมีน้อย มีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการและเอกชนทั้งด้านวิชาการงบประมาณและการตลาดเป็นอย่างดี ปัญหาอุปสรรคที่พบในปัจจุบันยังมีน้อย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารกลุ่มฝ่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างกำลังใจ และความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ศึกษาปัจจัยด้านการตลาดและควรมีการวางแผนการจัดการด้านการตลาดเพื่อมารองรับผลิตภัณฑ์ศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มความหลากหลายขอผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยได้รับความกรุณา และความช่วยเหลือจากอาจารย์หลายๆ ท่าน โดยเฉพาะ ผศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และ ผศ.ศุภสมบุญ อึ้งรัตนากร ที่กรุณาสอนวิชาปัญหาพิเศษและยังสละเวลามาเป็นกรรมการปัญหาพิเศษพร้อมทั้งให้คำปรึกษาในการดำเนินการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยรู้จักวิธีการทำงานวิจัยอย่างถูกต้องจนได้ทำปัญหาพิเศษฉบับนี้สมบูรณ์และขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาควิชาเทคนิคเกษตรทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ พร้อมกับให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมาและขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาเทคนิคเกษตรทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือทางด้านสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี คุณยายกุศล นิลลออ ประธานคณะกรรมการกลุ่มและปราชญ์ชาวบ้าน คุณอารอบ เรืองสังข์ รองประธานคณะกรรมการกลุ่ม คุณอภัสสร ทองแป้น เลขานุการ คุณเพ็ญศรี รักบ้าน เหมัญญิก คุณจิราพร โยงราช ฝ่ายบัญชี คุณลัดดา ชูบัว รองประธานคณะกรรมการ คุณอารีย์ เรืองสังข์ ฝ่ายตรวจสอบ คุณทินกร อ่อนช่วย ฝ่ายขาย คุณอารีย์ ปั่นทอง ประชาสัมพันธ์ คุณอุไร ตูลยสุข ฝ่ายจัดหน้าวัดตุดิบ/วัดศุ คุณสุนทร คงประสม ฝ่ายซ่อมบำรุง คุณประภา เขยชื่นจิตร สมาชิกทั่วไป คุณสุจินต์ คงฉาง กำนันตำบลนาหมื่นศรีและที่ปรึกษากลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี คุณพะเยาว์ ปิ่นประดับ ลูกค้าของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลเป็นอย่างดีและขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรีทุกคนที่ไม่ได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยกระตุ้นอยู่เสมอ และขอขอบพระคุณพ่อ แม่และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้ทุนทรัพย์ ทุกท่านที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

สันติสุข สิทธิชัย

พฤษภาคม 2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนิยม	(ข)
สารบัญภาพ	(จ)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
คำถามเพื่อการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลุ่ม	4
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ	10
โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	11
ตัวชี้วัดการดำเนินการของกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
รูปแบบของการวิจัย	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

บริบทชุมชน	25
ประวัติและความเป็นมาของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี	27
การบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี	30
ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี	35
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี	39
วิจารณ์ผล	39

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย	43
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	46
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	46
เอกสารอ้างอิง	47
ภาคผนวก	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
2.แผนที่จังหวัดตรัง	29
3.โครงสร้างองค์กร	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา (Statement of the Problem)

ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง อยู่ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 11 กิโลเมตร เป็นชุมชนเกษตรกรรม ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาข้าวและทำสวนยางพาราเป็นรายได้หลัก ในอดีตนาหมื่นศรีเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงในด้านการทอผ้า โดยเฉพาะผ้าทอมือที่มีลวดลายความสวยงามโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือเป็นที่รู้จัก "ผ้าทอนาหมื่นศรี" ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง การทอผ้าของชาวนาหมื่นศรีได้หยุดชะงักลงระยะหนึ่งเนื่องจากภาวะการขาดแคลนเส้นใยสังเคราะห์ที่นำมาใช้แทนฝ้ายพื้นเมืองในเวลาต่อมา จนถึงยุคอุตสาหกรรมเฟื่องฟูผ้าสำเร็จรูปจากโรงงานก็เข้ามาแทนที่ผ้าทอ เนื่องจากมีสีสดใส ราคาถูก ทำให้ค่านิยมของคนทอผ้าและผู้ใช้ผ้าทอเปลี่ยนไป โหวก (อุปกรณ์ทอผ้า) ที่เคยใช้งานถูกปล่อยทิ้ง ถึงแม้ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีการส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ อาทิ กรมพัฒนาชุมชนและองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังก็ตาม โดยเฉพาะชาวบ้านที่ยังคงทอผ้าแบบดั้งเดิมได้มีการรวมกลุ่มและมีการอบรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้และเทคนิคการทอผ้าที่กระตุก แต่ก็มิได้ทำให้การทอผ้าก้าวพัฒนาสู่อาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมที่ยั่งยืน เนื่องจากประสบปัญหาด้านการตลาด ทำให้สมาชิกหมดกำลังใจและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน

แต่ด้วยความผูกพันกับมรดกวัฒนธรรมของชุมชนศิลปะการทอผ้าที่นี้ยังมีได้สูญหายไปเสียทีเดียว ยังคงมีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ทอผ้ากันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน คือ "กลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี" ด้วยความมุ่งมั่นอุตสาหะและความตั้งใจจริงของสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี จึงได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ นับตั้งแต่ปี 2540 อาทิ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านภาคใต้ องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเลขาธิการวัฒนธรรมแห่งชาติ และกองทุนเพื่อสังคม (SIF) เข้ามาให้ความช่วยเหลือทั้งเรื่องเงินทุนหมุนเวียน และการจัดหาอุปกรณ์ในการทอผ้า ทั้งกี่และเส้นใย มีการฝึกอบรมดูงาน ตลอดจนการสร้างอาคารศูนย์ฝึกอาชีพทอผ้านาหมื่นศรี หมู่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยงจังหวัดตรัง ต่อมาสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อท้องถิ่น โดยศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง ได้เข้าไปสนับสนุนให้ชาวบ้านทำงานวิจัย ชื่อโครงการวิจัย "แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาลายผ้านาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง" ทำให้เกิดการฟื้นฟูรากเหง้าการทอผ้านาหมื่นศรีที่กำลังสูญหาย ไร่การสืบทอด ให้กลับคืนมา มีการสืบค้นลายผ้าโบราณจากผู้เฒ่า ผู้แก่ มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยน ทำให้เกิดการค้นพบลายผ้าเก่า และเริ่มต้นฝึกทอเพื่อการ สืบทอด 3 ลาย ได้แก่ลายลูกแก้ว ลายชิงดวง และราชวัตรห้อง ที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอนาหมื่นศรี (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค, 2549: 121-122) นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดกิจกรรมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาผ้าทอหลายอย่าง เช่น มีการกำหนดวันไหว้ครูผ้าทอประจำปี หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มรดกผ้า และการหันมาแต่งกายด้วยผ้าทอห่มนุ่งศรี งานวิจัยนี้ส่งผลให้ผ้าทอห่มนุ่งศรีได้รับการประกาศให้เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ดีเด่นของจังหวัดตรัง ที่สำนักงานกลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรีกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ขององค์กรและผู้สนใจทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 128 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี ตำบลนาห่มนุ่งศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เนื่องจากมีจุดเด่นในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีการคัดเลือกงบประมาณที่จะเข้ามาสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ โดยไม่ได้รับทั้งหมดแต่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของกลุ่มเป็นหลัก ทำอย่างไรกลุ่มชาวบ้านทั้งหมดจึงสามารถบริหารจัดการกลุ่มในเชิงธุรกิจได้ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมร้อยกับเครือข่ายทอผ้าอื่นๆ ในภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดพัทลุง สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง และสุราษฎร์ธานี (ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง, 2551: 64) โดยมีการร่วมกันคิดหาวิธีลดต้นทุนการผลิต และการบริหารจัดการเรื่องตลาดร่วมกัน การพัฒนาและออกแบบงานใหม่ๆ และขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี ตำบลนาห่มนุ่งศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะของกลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี ตำบลนาห่มนุ่งศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

คำถามเพื่อการวิจัย

คำถามการวิจัยหลัก

กลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี ตำบลนาห่มนุ่งศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีความเป็นมาอย่างไร มีการบริหารจัดการกลุ่มด้านผลิตภัณฑ์ และการตลาดอย่างไร และมีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

คำถามการวิจัยย่อย

1. กลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี มีความเป็นมาอย่างไร
2. กลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี มีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างไรทั้งในด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ และการตลาด
3. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้กลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี ประสบความสำเร็จ จนได้รับรางวัล
 1. ได้รับการคัดเลือกให้เป็นงานวิจัยเด่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประจำปี 2546
 2. ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด ระดับ 5 ดาว (OTOP)
4. กลุ่มทอผ้าห่มนุ่งศรี มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

ในการศึกษานี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ให้มีความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มและชุมชนอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ในด้านความเป็นมา การบริหารจัดการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาด ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค โดยจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม 2552 ถึงเดือนมีนาคม 2553

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง ผ้าทอที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เพื่อจำหน่ายและใช้สอย

กลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี หมายถึง สมาชิกชาวบ้านนาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ที่รวมตัวกันทำกิจกรรมทอผ้าร่วมกัน

ความสำเร็จของกลุ่ม หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานที่มีผลการดำเนินงานปรากฏชัดเจน คือ ชุมชนสามารถคิดและวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ สามารถใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน รวมทั้งมีการขยายผลสู่กลุ่ม เครือข่าย และชุมชนอื่นๆ โดยได้รับการคัดเลือกให้เป็นงานวิจัยเด่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประจำปี 2546 และ ยังได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัด ระดับ 5 ดาว (OTOP)

สมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี หมายถึง สมาชิกที่ถือหุ้น (ร่วมหุ้น) กับกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่ม หมายถึง สมาชิกผู้ถือหุ้นที่มีหน้าที่เป็นกรรมการบริหารงานในกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี แบ่งออกเป็น 11 ฝ่าย คือ ประธานรองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายซ่อมบำรุง ฝ่ายขาย ฝ่ายจัดหาวัตถุดิบ/วัสดุ และที่ปรึกษา
2. สมาชิกผู้ถือหุ้น หมายถึง สมาชิกผู้ถือหุ้นทั่วไป มิได้มีหน้าที่เป็นกรรมการบริหารงานในกลุ่มทอผ้าบ้านนาหมื่นศรี แต่ได้รับเงินปันผลจากการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลุ่ม
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ
- 2.4 โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.5 ตัวชี้วัดการดำเนินการของกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลุ่ม

2.1.1 ความหมายของกลุ่ม

จากการศึกษาความหมายของกลุ่ม ได้มีนักวิชาการหลายท่านซึ่งได้ให้ความหมายไว้อย่างคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

กลุ่มหมายถึง การจะต้องประกอบไปด้วยคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้สร้างแบบอย่างของการทำระหว่างกันทางจิตซึ่งกลุ่มเหมือนหมู่คณะนี้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นองค์ภาวะอย่างหนึ่งทั้งโดยสมาชิกของกลุ่มเองตามปกติและโดยผู้อื่นด้วยทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีพฤติกรรมรวมในแบบเฉพาะของตนเอง (พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2524 : 164)

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2540) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มว่าเป็นการรวมพลังของของคนจำนวนหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่หรือร่วมกันกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตามที่ตนและกลุ่มของตนปรารถนา

นอกจากนี้ กลุ่มยังหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกมีจุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกันมีพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2525 : 54)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึงการที่มีคนตั้งแต่ 2 คนมารวมตัวกันและมีการทำกิจกรรมร่วมกันเกิดขึ้น โดยทุกคนในกลุ่มมีงานที่ทำร่วมกัน มีเป้าหมายที่เหมือนกัน และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั่นเอง

2.1.2 ประเภทของกลุ่ม

อุดม สำอางกุล (2524 : 173-175) กล่าวว่า การจัดประเภทของกลุ่ม ได้มีนักวิชาการหลายท่านแบ่งประเภทของกลุ่มในหลายลักษณะ โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้เป็น

2 ประเภท คือ

2.1.2.1 กลุ่มที่มีพิธีการจะเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างแน่นอนมีกฎเกณฑ์มีข้อบังคับที่ชัดเจนแน่นอนถึงการดำเนินงาน และวิธีการจัดผู้รับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ เฉพาะตน บทบาทของสมาชิกแต่ละคนจะไม่เหมือนกันแต่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันทุกฝ่ายในกลุ่มประเภทนี้ค่อนข้างจะมีระเบียบแบบแผนอย่างแน่นอนแบ่งความรับผิดชอบกันเป็นส่วนเป็นส่วนเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างใหญ่ถือหลักการติดต่อกันในทางสังคมเป็นใหญ่กลุ่มประเภทนี้จัดตั้งเพื่อที่จะปฏิบัติงานซึ่งต้องใช้ความชำนาญงานพิเศษ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

2.1.2.2 กลุ่มไม่มีพิธีการสมาชิกแต่ละคนจะไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่อย่างไรบ้าง บุคคลจะมาอยู่รวมกันโดยการสมัครใจ สมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันดี เต็มใจช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิด

2.1.3 วงจรชีวิตของกลุ่ม

อภิชัย พันธเสน (2539) ได้กล่าวไว้ว่า ในวงจรชีวิตของกลุ่มนั้นได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

2.1.3.1 ขั้นก่อตัว สมาชิกตระหนักถึงความต้องการปัญหาและโอกาสของตนรวมตัวกันเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ

2.1.3.2 ขั้นก่อตั้งกลุ่ม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง ระเบียบกติกา การรับสมาชิก และการแสวงหาทรัพยากร

2.1.3.3 ขั้นธำรงรักษากลุ่ม ดำเนินกิจกรรมหรือขยายกิจกรรม

2.1.3.4 ขั้นการประเมินผล

จากวงจรนี้กล่าวได้ว่าเงื่อนไขการเกิดกลุ่มคือการทำให้คนที่ต่างคนต่างอยู่ได้มองเห็นปัญหาของตนโดยก่อนที่จะเกิดการรวมกลุ่มควรมีการเตรียมการก่อนทั้งการกระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายมองปัญหาของตนเอง การค้นหาผู้นำ การให้ข้อมูล และเมื่อเกิดกลุ่มแล้ว กลุ่มจะมีการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เมื่อกลุ่มดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จมีการขยายผลเพิ่มขึ้นก็

คือการเจริญเติบโตของกลุ่ม ซึ่งระหว่างการทำกิจกรรมของกลุ่ม อาจจะต้องประสบปัญหาภายใน ทั้งปัญหาสมาชิกของกลุ่ม ปัญหากรรมการ ปัญหาการดำเนินงาน

2.1.4 การดำเนินงานของกลุ่ม

กรมส่งเสริมการเกษตร (2541 : 3) กล่าวว่า กลุ่มจะต้องประกอบด้วยบุคคลซึ่ง ได้แก่ ผู้นำหรือประธานกลุ่ม ผู้ตามหรือสมาชิกกลุ่ม โดยผู้นำจะเป็นผู้รับผิดชอบงานของกลุ่ม มีบทบาทในการวางแผนการดำเนินงานสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานของสมาชิกให้มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มประกอบด้วย

2.1.4.1 ประธานกลุ่มหรือผู้นำ หมายถึงบุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จโดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้นำคือบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การ

ผู้นำต้องเป็นคนที่รับผิดชอบต่อองค์การทางด้านการบริหาร คือ การวางแผน การควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วิธาน มานะกิจ, 2527 : 249)

วิเชียร วิทษอุดม (2549 : 419-459) ได้กล่าวถึงผู้นำว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือตัวผู้นำถ้าองค์กรใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานได้ ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะไม่สามารถสั่งการได้ ซึ่งจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กรประสบกับความล้มเหลว บทบาทของตัวผู้นำจึงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการเป็นต้นแบบพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาอีกทั้งยังเป็นผู้ที่ต้องคอยฝึกหัดความชำนาญและสั่งสอนความรู้ที่จำเป็นให้กับลูกน้องซึ่งองค์ประกอบนี้เองเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความสำคัญของการจัดการได้อย่างเด่นชัดที่สุด เช่นเดียวกัน พนักงานส่วนใหญ่มักกระตือรือร้นขึ้นด้วยอิทธิพลของการชี้แนะจากพฤติกรรมของผู้นำและจะมองว่าพฤติกรรมของผู้นำคือรูปแบบของการแสดงออกหรือเป็นรูปแบบของการปฏิบัติที่เหมาะสมถูกต้อง ลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผล มีดังนี้

1. เป็นผู้นำแบบนักพัฒนา เป็นผู้นำที่ทำงานกับผู้อื่นได้ดีและสามารถโน้มน้าวจูงใจบุคคลอื่นให้ร่วมมือกันทำงาน โดยใช้วิธีช่วยและพัฒนาบุคคลเพื่อให้เกิดผลผลิตมากขึ้น มักเป็นคนมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดริเริ่มใหม่ๆ รู้จักส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้ช่วยกันพัฒนาและรับผิดชอบงานที่มอบหมายกันเองตาม ความรู้ความสามารถ

2. เป็นผู้นำแบบนักบริหารผู้นำแบบทั้งสนใจคนและงานเป็นผู้นำที่รู้จักใช้ความสามารถ ของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดโดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานและสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน ควบคู่กันไป ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ร่วมงาน และให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี

3. เป็นผู้นำที่เผด็จการมีศิลป์ เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง มีความมั่นใจในวิธีการ ปฏิบัติและการดำเนินงานของตน รู้เกณฑ์ระบบข้อบังคับต่างๆ และวิธีปฏิบัติงานขององค์กรเป็นอย่างดี เป็นคนตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ ผลงานที่ได้มักสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2.1.4.2 สมาชิกกลุ่มหมายถึงบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่มมีการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ข้อปฏิบัติของกลุ่มและการใช้ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ของกลุ่มสมาชิกต้องมีกิจกรรมเสริมความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่ม แสดงความพึงพอใจ ความสามารถ และอุทิศตนเองให้กับเป้าหมายของกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2541 สมาชิกจะประกอบด้วยจำนวนคน ก็คนก็ได้เข้ามาปฏิบัติเกี่ยวข้องต่อกัน ทำให้มีการรับรู้การเป็นสมาชิกของกลุ่มเกิดขึ้น (ธงชัย สันติวงษ์, 2535 : 103) สมาชิกกลุ่มยังหมายถึง ความสัมพันธ์กันของบุคคลที่มีต่อกันโดยมีการกระทำเป็นเครื่องมือ กำหนดโครงสร้างของระบบมีการประสานงานซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพื่อวัตถุประสงค์บาง ประการ (วิเชียร วิทย์อุดม, 2549 : 196-197)

สมาชิกกลุ่มนับว่ามีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กรโดยเฉพาะองค์กรที่มี พลังการรวมกลุ่มที่แข็งแกร่งเหนียวแน่นและเต็มไปด้วยสมาชิกที่มีคุณภาพซึ่งเราจะสามารถประเมินดูได้ จากสิ่งที่เกิดขึ้น 2 ประการ ประการแรกคือดูความสำเร็จของกลุ่มหรือผลผลิตของกลุ่มที่กลุ่มผลิตขึ้นมี คุณภาพมากน้อยเพียงไร อีกประการหนึ่งคือดูกระบวนการทำงานของกลุ่มว่ามีความคล่องตัว มีการ ประสานงานของสมาชิกทั้งก่อนทำงาน ขณะทำงาน และหลังทำงาน ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้มากน้อยแค่ไหน ซึ่งทั้งสองประการนี้จะต้องมีความควบคู่กันไปเสมอ จึงจะถือได้ว่าการทำงานของกลุ่ม ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.1.4.3 จุดมุ่งหมายของกลุ่ม หมายถึง การประสบความสำเร็จของกลุ่มนั่นเอง ซึ่งเป็น จุดมุ่งหมายที่สมาชิกทุกคนต้องการเพราะเป็นสิ่งทำให้เกิดความพอใจของสมาชิก

2.1.4.4 กฎเกณฑ์ หมายถึง แนวทางหรือเครื่องมือที่ใช้สร้างความสัมพันธ์และการปฏิบัติ ระหว่างบุคคลในกลุ่มที่สมาชิกเข้าใจร่วมกันและปฏิบัติเป็นระเบียบข้อบังคับเหมือนกัน เป็นกฎเกณฑ์หรือ ระเบียบที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดขึ้นและได้รับการยอมรับปฏิบัติตาม

2.1.4.5 กิจกรรมและแผนงาน หมายถึง สิ่งที่สมาชิกกำหนดขึ้นในรูปของงานที่กลุ่มจะต้อง

กระทำให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความพอใจของสมาชิกกลุ่มเกิดขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.6 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มจนเกิดความเข้าใจในหมู่สมาชิกการติดต่อสื่อสารที่ดีจะทำให้การรับข่าวสารเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4.7 ผลประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่สมาชิกในกลุ่มได้รับในรูปแบบต่างๆ กัน ก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้น

2.1.5 กระบวนการจัดตั้งกลุ่ม

ซีฟสมุน รังสยาร (2545) กล่าวว่า ในการจัดตั้งกลุ่มนั้น อาจเริ่มจากความต้องการของชาวบ้านหรือการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งในการจัดตั้งกลุ่มนั้นจะต้องสนองความต้องการโดยส่วนร่วมของกลุ่ม มิใช่ตอบสนองความต้องการของคนใดคนหนึ่ง กระบวนการจัดตั้งกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1.5.1 ระยะเตรียมตัว (Preparatory Phase) เป็นระยะที่เจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานได้ไปพบปะพูดคุยกับชาวบ้านเป็นรายบุคคลและชี้แจงให้เห็นความจำเป็นในการรวมกลุ่ม มีการนัดหมายประชุมร่วมกันและเริ่มต้นกิจกรรมต่างๆ เป็นระยะทำให้ชาวบ้านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.1.5.2 ระยะตั้งตัว (Setting - Down Phase) ระยะนี้ขึ้นอยู่กับความสำเร็จระยะแรก ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ทราบว่าชาวบ้านต้องการอะไร ควรดำเนินการในทิศทางใด ระยะนี้จะมีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมใหม่ๆ ของกลุ่ม บทบาทของเจ้าหน้าที่ระยะนี้คือให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องแก่ชาวบ้าน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงสนับสนุนให้ชาวบ้านรู้จักตนเองมากขึ้น

2.1.5.3 ระยะอยู่ตัว (Stabilization Phase) ระยะนี้จะมีความมั่นใจและความมั่นคงของกลุ่มสมาชิกมากขึ้น มีโครงสร้างและรูปแบบของการดำเนินการที่แน่นอน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะสนับสนุนให้กลุ่มช่วยเหลือตนเองได้ และฝึกทักษะให้กลุ่มตามที่ต้องการ นอกจากนี้ ระยะนี้ยังให้การศึกษานอกระบบแก่ชาวบ้านทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 20) ให้ความหมาย กรณีมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้กับประชาชนไม่ว่าจะเป็น กลุ่มคน ชมรม องค์กรต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดบรรลุตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2.2.1 ชนิดของการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2526) ได้แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ไว้ดังนี้

2.2.1.1 ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้จะเน้นเฉพาะการวางโครงการสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง

2.2.1.2 ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่กรเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบายอีกด้วย

2.2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

พัฒน์ บุญยรัตนพันธ์ (2517 : 50) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นวิธีการที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้อง โดยใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตน การมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.2.2.1 มีประชากรเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนา

2.2.2.2 ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

วุฒิชัย จำนง (2523 : 166-167) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมว่า มีสาเหตุมาจากความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงทำให้ประชาชนมีความเต็มใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- 1.) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งความต้องการของชุมชน
- 2.) ร่วมค้นหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไข รวมทั้งลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.) ร่างนโยบายหรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไข รวมทั้งสนองความต้องการของชุมชน
- 4.) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 5.) ร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6.) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
- 7.) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
- 8.) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

จากความหมายดังกล่าว

พอสรุปได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ทำให้ประชาชนคนใดคนหนึ่งมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง ในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยที่ประชาชนเองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ

Stogdill (อ้างในสุริยาตรี วรรณสุข, 2537: 29-31) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของกลุ่มโดยรวบรวมองค์ประกอบของทฤษฎีไว้ 3 ประการ คือ

2.3.1 การลงทุนของสมาชิก เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มจะมีการแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์และมีการคาดหวังผล ซึ่งเป็นการลงทุนของสมาชิกเพื่อให้ได้ผลจากการรวมกลุ่ม สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.3.1.1 เมื่อบุคคลมาอยู่รวมกัน จะมีปฏิสัมพันธ์ มีการกระทำ มีปฏิริยาตอบสนองหรือแสดงออกของสมาชิก

2.3.1.2 การแสดงออกหมายถึง การได้ตอบหรือตอบสนองของสมาชิกอันเป็นส่วนหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การตัดสินใจ การเตรียมการสื่อสาร การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน

2.3.1.3 การคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่ประกอบกันเข้าเพื่อช่วยเสริมแรงให้สมาชิกคาดหวังความพอใจที่จะได้รับการรวมกลุ่ม เช่น จุดมุ่งหมายของกลุ่ม การแสดงบทบาทต่างๆ และความมั่นคงของกลุ่ม

2.3.2 สื่อกลางของการลงทุนของสมาชิก เมื่อสมาชิกมีการลงทุนโดยการกระทำ หรือมีปฏิสัมพันธ์รวมทั้งคาดหวังผลร่วมกันแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทำให้กลุ่มบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการคือการกำหนด

โครงสร้างของกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นสื่อในการลงทุนของสมาชิกบังเกิดผลโครงสร้างของกลุ่มประกอบด้วย เอกสารเป็นเอกสารที่ลงนามแล้วหรือการเขียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2.1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ คือ สิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคนให้มีฐานะและหน้าที่ตามที่ควรจะเป็นเพื่อให้สมาชิกกระทำและมีปฏิริยาตามที่คาดหวัง ทำให้ผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นได้

2.3.2.2 โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก คือ โครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายใต้ตัวสมาชิกแต่ละคน สมาชิกแต่ละคนจะมีอิสระที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ บทบาทที่กล่าวถึงได้แก่ความรับผิดชอบและอำนาจในการทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.3.3 ผลของกลุ่มหรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม หมายถึง ผลที่ได้จากการลงทุนของสมาชิกจากการแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์และความคาดหวังผล โดยผ่านการแสดงออกตามโครงสร้างและการกระทำของกลุ่มที่กำหนดขึ้น ผลของกลุ่มที่ได้รับนี้มีอยู่ 3 ประการ คือ

2.3.3.1 ผลของการทำงานซึ่งเกิดจากความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายและการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว

2.3.3.2 จริยธรรมของกลุ่ม คือ ขอบเขตความเป็นอิสระในการทำงานหรือการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวถ้ากลุ่มมีการกำหนดโครงสร้างและปฏิบัติตามโครงสร้างนั้น จริยธรรมของกลุ่มจะมีมากขึ้น เพราะช่วยให้ทราบเกี่ยวกับผลที่ควรได้รับ

2.3.3.3 ความสามัคคีหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม หมายถึง การรักษาระดับการกระทำและโครงสร้างของกลุ่มไว้ในสภาพที่ต้องการ ซึ่งจะปรากฏเป็นความพอใจของกลุ่มหรือการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม

2.4 โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2.4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

จากการรายงานของ กรมพัฒนาชุมชน (2544) ได้กล่าวไว้ว่า มูลเหตุของการเกิดโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สืบเนื่องมาจากประเทศกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ประชาชนทุกระดับประสบปัญหาในการครองชีพ โดยเฉพาะประชาชนในระดับรากหญ้าซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ดังนั้นรัฐบาลโดยมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้นำนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับรากหญ้ามาใช้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยเชื่อว่าหากประชาชนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมเคลื่อนตัวไปได้ในที่สุด ซึ่งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ก็เป็นโครงการหนึ่งในนโยบายดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์หลักเป็นของตัวเอง กล่าวคือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรท้องถิ่น มาทำการพัฒนาจนกลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นที่ยู้งักแพร่หลายไปทั่วประเทศตลอดจนทั่วโลก จากแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของท้องถิ่น เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (One Tambon One Product : OTOP) คือ แนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ด้วยตัวเอง หากทุกท้องถิ่นสามารถสร้างรายได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาใคร ก็จะทำให้มีการกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ท้ายที่สุดเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมก็จะเคลื่อนตัวและดีในที่สุด การที่จะได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพจนสามารถเข้าสู่มาตรฐานสากลทำให้สามารถขายได้ทั้งในและต่างประเทศจะต้องมีปัจจัยที่สนับสนุน 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ 1) ปัจจัยภายใน โดยทุกคนในหมู่บ้านจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ 2) ปัจจัยภายนอก คือ รัฐบาลต้องพร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่การบริหารจัดการ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตตลอดจนทางการตลาด เพื่อให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการสามารถจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศได้

2.4.2 หลักการและเหตุผล

รัฐบาลมีนโยบายในการดำเนินการโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงานสร้างรายได้ โดยที่รัฐบาลจะเน้นการสนับสนุนมากกว่าให้เงินช่วยเหลือ เนื่องจากว่าเงินสนับสนุนมักจะไปทำลายความสามารถในการพึ่งตนเอง การสนับสนุนจากรัฐบาลดังกล่าวจะให้การสนับสนุนทางด้านต่างๆ เช่น ทางด้านการตลาด เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขายหรือเป็นการหาตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ หรือทางด้านความรู้ใหม่ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวคิดต่างๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

ปรัชญาของโครงการคือ จะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นโดยการผลิตทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีจุดเด่น จนสามารถจำหน่ายได้ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ข้อ คือ 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) เป็นการนำกระบวนการทางความคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยที่สินค้าเป็นที่ยอมรับในระดับสากล 2) พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance – Creativity) เป็นการสร้างศักยภาพของท้องถิ่นอย่างหนึ่ง โดยการนำวัตถุดิบจากท้องถิ่นมาพัฒนาให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถหารายได้เข้าสู่ท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดี 3) การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความหวังในการที่จะสร้างรายได้เป็นของตนเองได้ด้วยความทำทหายและจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์ โดยการกลั่นกรองออกมาเป็นสินค้าหรือบริการจากภูมิปัญญาของท้องถิ่น

กิจกรรมหลักของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาด รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพเพื่อขยายตลาดออกสู่เครือข่ายท้องถิ่น ตลาดเมืองและตลาดโลก นอกจากนี้กิจกรรมหลักของโครงการยังเน้นผลิตและคิดค้นผลิตภัณฑ์ขึ้นเองในชุมชน และสร้างบุคลากรที่มีความรู้เพื่อช่วยแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์และพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพยิ่งขึ้น

คำนิยามของคำว่า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายความว่า

- หนึ่งตำบล มีหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ
- หนึ่งตำบล มีหนึ่งผลิตภัณฑ์เด่น หรือ
- หนึ่งตำบล มีหนึ่งประเพณี หรือ
- หนึ่งตำบล มีหนึ่งกีฬาเลิศ หรือ
- หนึ่งตำบล มีหนึ่งแห่งท่องเที่ยว หรือ
- หนึ่งตำบล มีหนึ่งบทกวี แสดงดนตรี บทเพลง เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นว่าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้นสามารถมีหลากหลายผลิตภัณฑ์ได้ แต่อย่างน้อยจะมีผลิตภัณฑ์เด่นเป็นผลิตภัณฑ์หลักของตำบลนั้นๆ นั้นเองทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่นและลักษณะเด่นของท้องถิ่นนั้นๆ

2.4.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

จากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ.2544 การดำเนินงานตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

2.4.3.1 สร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.4.3.2 สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน
- 2.4.3.3 ให้ประชาชน คิดเป็น ทำเป็น ในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.4.3.4 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.4.3.5 ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 2.4.3.6 ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้ชุมชน

2.4.4 การดำเนินงานตามโครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบาย หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นไปอย่างรวดเร็วมีเอกภาพและประสิทธิภาพรัฐบาลจึงได้ออกระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ.2544 ลงวันที่ 7 กันยายน 2544 กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เรียกโดยย่อว่า กอ. นตผ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการให้กระทรวงมหาดไทยเป็นกรรมการและเลขาธิการอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนและผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขาธิการได้ตามความจำเป็น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งสองปีคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ.2544 มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

2.4.4.1 กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และแผนแม่บทการดำเนินงานเพื่อให้การจัดทำแผนงานมีประสิทธิภาพ

2.4.4.2 กำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบลที่จะอยู่ในบัญชี หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2.4.4.3 ศึกษา เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้มีการสนับสนุนและเร่งรัดเพื่อให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายยุทธศาสตร์และแผนแม่บทอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.4.4 ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

2.4.4.5 ออกระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4.6 แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

2.4.4.7 ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ทำ

2.4.5 แนวคิด การคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

เพื่อค้นหาสุดยอดของสุดยอด OTOP (One Tambon One Product) เพื่อเปิดโอกาสและพัฒนา
ยกระดับ OTOP ที่ยังไม่ถึงระดับขึ้นมาจากระดับภูมิภาคสู่สากล โดยการคัดสรรสุดยอด OTOP แบ่ง
ออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.4.5.1 การคัดสรรสุดยอด OTOP ระดับจังหวัด คือเริ่มตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอและจังหวัด

2.4.5.2 การคัดสรรสุดยอด OTOP ระดับภาค

2.4.5.3 การคัดสรรสุดยอด OTOP ระดับประเทศ

2.4.6 หลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

เกณฑ์การคัดสรร ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

2.4.6.1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

2.4.6.1.1 ชื่อกลุ่ม จำนวนสมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ชื่อหัวหน้ากลุ่มสถานที่ตั้งและ
การติดต่อ

2.4.6.1.2 กลุ่มสถานะของกลุ่ม

2.4.6.1.3 จำนวนแรงงาน

2.4.6.2 หลักเกณฑ์ทั่วไป (General Criteria) 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

2.4.6.2.1 การผลิต ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น แหล่งที่มาของวัตถุดิบ การขยาย
แรงงานกำลังผลิต ช่วงระยะเวลาในกระบวนการผลิต กำลังการผลิต และศักยภาพการผลิตจำนวนมากเพื่อจำหน่าย

2.4.6.2.2 การตลาดคือแหล่งจำหน่ายหลักของสินค้าจำนวนแหล่งสินค้า
เครื่องหมายและฉลาก ช่องทางการจำหน่าย รวมไปถึงความพึงพอใจของลูกค้า

2.4.6.2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น รูปแบบสีฉันทนาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ คุณภาพ
ของผลิตภัณฑ์

2.4.6.2.4 ด้านความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม การบริหาร
การจัดการของกลุ่ม

2.4.6.3 หลักเกณฑ์เฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์ (Specific Criteria)

แยกพิจารณาแต่ละประเภท เช่น ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทเครื่องแต่งกาย
สมุนไพร ซึ่งหลักเกณฑ์รายละเอียดในหัวข้อนี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของคณะกรรมการ
อำนาจการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ. นตผ.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ตัวชี้วัดการดำเนินการของกลุ่มและการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

ลีลาภรณ์ นาคทรพรพ (2538) ได้กล่าวว่าการชี้วัดความเข้มแข็งของกลุ่ม สามารถพิจารณาจากกรอบตัวชี้วัดได้ ดังนี้

2.5.1 วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มอาจวัดจากระดับขั้นของการพัฒนามากกว่ามีลักษณะกลุ่มสนใจ หมายถึง มีการร่วมมือถกเถียงถึงปัญหา กลุ่มศึกษาเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชนเพื่อแก้ปัญหาและกลุ่มกิจกรรม หมายถึง มีการลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน

2.5.2 กติกา กลุ่มที่มีความเข้มแข็งจะมีการกำหนด กฎ กติกา ระเบียบต่างๆ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรจะมีการกำหนดกฎระเบียบและกติกาเพื่อบังคับกับสมาชิก กลุ่มสมาชิกควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและกติกาและสมาชิกควรปฏิบัติตามกฎระเบียบและกติกาด้วย

2.5.3 สมาชิก กลุ่มที่จะเข้มแข็งได้ ต้องคำนึงถึงสมาชิกในด้านจำนวนและคุณภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงความเอาใจใส่ ความพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรมร่วมกัน และความรู้หน้าที่ด้วยความรับผิดชอบการวัดในเรื่องนี้อาจวัดจากจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น ระดับพูดคุยถึงปัญหา ระดับเสนอความคิด และระดับลงมือปฏิบัติ

2.5.4 กรรมการกลุ่ม กรรมการกลุ่มถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการช่วยให้กลุ่มมีความเข้มแข็งดังตัวชี้วัดในเรื่องกรรมการกลุ่มที่สำคัญ เช่น ความรู้ความสามารถของกรรมการ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในการประชุม การติดตามผลงานและประเมินผลงาน

2.5.5 กิจกรรม การดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มทำขึ้นเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งถึงความเข้มแข็งของกลุ่ม เช่น กิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก กิจกรรมด้านพัฒนาสังคม กิจกรรมด้านการรับความรู้จากเจ้าหน้าที่ กิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากร

2.5.6 กองทุนของกลุ่ม ความสามารถในการระดมทุนภายใน นับเป็นเครื่องมือสะท้อนถึงศักยภาพและความเข้มแข็งของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นตัวชี้วัดในประเด็นนี้ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนธนาคารข้าว เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์กรหรือกลุ่มของตนเองโดยการเข้าร่วมทำงาน ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่ม จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงการมีส่วนร่วม รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือองค์กร นอกจากนี้ ภายในกลุ่มต้องมีหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกาขององค์กรรวมถึงการได้รับผลประโยชน์ที่ได้มาจากการเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรจะเห็นว่านอกจากจะพิจารณาความพร้อมของการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้กลุ่มหรือองค์กรเข้มแข็งและบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว การมีส่วนร่วมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกแม่บ้านเกษตรกรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรอิสระ ดังนี้ คือ อายุ รายได้ ประสบการณ์การฝึกอบรม ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตร และความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

สุรียา เฝ้าจินดา (2536) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำนา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำนา คือ

1. การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการรับรู้เข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อกลุ่ม
2. อายุการเป็นสมาชิก ทำให้กลุ่มเกิดความสำเร็จเพราะคนที่เป็นสมาชิกนาน จะทำให้เกษตรกรมีประสบการณ์ในการดำเนินงานกลุ่ม กลุ่มจะสำเร็จเร็วขึ้น
3. ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่มกลุ่มจะสำเร็จได้เพราะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพราะจะเกิดการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน
4. การมีส่วนร่วม การรวมตัวกันวางแผนและดำเนินกิจกรรม การร่วมประชุม ร่วมพัฒนากลุ่ม ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
5. การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ เรื่องการดำเนินงานกลุ่ม ให้ความรู้ด้านเกษตร การตลาด การทำบัญชี ตลอดจนการประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนด้านอื่นๆ อีก
6. พื้นที่ถือครอง ถ้ามีพื้นที่ถือครองมากก็จะให้ผลผลิตสูง เศรษฐกิจก็ดี ก็จะไปสู่ความสำเร็จ

จันทนา ไสยถระพันธ์ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าปัจจัยที่ความแตกต่างในกลุ่มทั้งสองและน่าจะมีผลทำให้การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประสบความสำเร็จ คือ ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำกลุ่มในการช่วยสมาชิกตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของสมาชิกด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่มและการรับรู้วัตถุประสงค์การดำเนินการกลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่ม คือ กลุ่มจัดการประชุมพร้อมทั้งให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมเดือนละครั้ง และกลุ่มให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็น

แก้ไขปัญหาต่างๆ ขณะร่วมกันดำเนินกิจกรรม และปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์กลุ่ม ได้แก่ การจัดสรรกำไร

สุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นเงินปันผลเฉลี่ยคืนตามหุ้นให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมและกลุ่มเก็บไว้เป็นทุนสำรองเพื่อดำเนินการกลุ่มในปีต่อไป

ผิว่อง หิรัญรังสิต (2539) ศึกษาเรื่อง การรวมตัวของสตรีในชนบท กรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านศรีดอนมูล ตำบลชมพู่ อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มกันในหลายลักษณะ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เงื่อนไขที่เป็นปัจจัยให้มีการรวมกลุ่มกันมีหลายประการ เช่น กรณีความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การแบ่งบทบาทเพศชายและเพศหญิง ประเพณีความเชื่อ และวัฒนธรรมของชุมชน

ใจมานัส พลอยดี (2540) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจชุมชน โดยเปรียบเทียบระหว่างภาพรวมและภาพย่อย พบว่ามีปัจจัยสำคัญ 10 ประการ คือ

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน
2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการเป็นผู้นำความเป็นผู้นำมีความสำคัญในการกำหนดบทบาทและนโยบายของการดำเนินกิจการ
3. ปัจจัยเกี่ยวกับตัวสมาชิก สมาชิกที่ดีควรมีคุณสมบัติการเป็นผู้ที่มีเป้าหมายเดียวกับธุรกิจ มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีความเชื่อมั่นทั้งต่อตัวผู้นำและธุรกิจ
4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน
5. ปัจจัยด้านการเงิน การระดมทุนด้วยการพึ่งพาตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญของการระดมทุนภายในที่มีความมั่นคงกว่าการกู้ยืมเงินจากภายนอก
6. ปัจจัยการบริหารจัดการ ต้องมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
7. ปัจจัยด้านการผลิต การผลิตควรอยู่บนพื้นฐานความได้เปรียบ เช่น การมีวัตถุดิบในชุมชนของตนเอง
8. ปัจจัยด้านแรงงาน ชุมชนควรเลือกการผลิตโดยใช้แรงงานในชุมชนที่มีทักษะฝีมือและความชำนาญในการผลิตนั้นๆ
9. ปัจจัยด้านการตลาด การมีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอนส่งผลดีต่อระบบการผลิต การจ้างงาน และระบบการเงิน
10. ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร การกระจายด้านข้อมูลข่าวสารด้านธุรกิจ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกทราบความเป็นไปที่แท้จริงจะช่วยให้สมาชิกเข้าใจในการดำเนินกิจการนั้นมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่อนจันทร์ วงศ์พรหม (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสว่าง ตำบลศรีสว่าง อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มมี 3 ด้านคือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ถือว่าเป็นปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ ความสามารถของสมาชิก ต้องมีทักษะ ความชำนาญ และรู้จักการจัดการด้านการตลาด ทำให้กลุ่มปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ สมาชิกมีการพึ่งตนเองได้ กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน มีผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่มีลูกค้าซื้อกันเป็นจำนวนมาก การมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ใจกว้าง ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ มีความยุติธรรม
3. ปัจจัยด้านระบบงาน เป็นปัจจัยภายนอก คือ การได้รับฝึกอบรมกับสมาชิกทั้งสมาชิกเก่าและสมาชิกใหม่ นอกจากนี้ก็มีการได้รับสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอก

สมพันธ์ เตชะอธิก (2540) ได้ศึกษาปัจจัยหรือองค์ประกอบขององค์ชุมชนที่มีความเข้มแข็งจะต้องประกอบด้วย การมีอุดมการณ์ร่วมกัน การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีผู้นำที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับทั้งในด้านความคิด การพูด การกระทำ การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านศีลธรรมและด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งความสามารถในการประสานทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

พรหมพันธ์ เซษฐธง (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เกิดจากการรู้จักในเรื่องความรู้ในการบริหารความรู้เกี่ยวกับการจัดการและการดำเนินการธุรกิจ การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการพึงพอใจในผลตอบแทนจากกลุ่มแม่บ้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลได้แก่ อายุและระดับการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และการดำรงตำแหน่งทางสังคม ส่วนปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้รวม รายได้นอกภาคเกษตร รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการดำเนินธุรกิจ ส่วนร่วมของกลุ่ม มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่สำคัญคือ การขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจขาดการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ขาดความสามัคคี ขาดตลาดจำหน่าย

เทียมหทัย ไชยจันทร์ (2544) ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มเกิดจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิก เพราะทำให้กลุ่มได้รับเงินปันผลและมีการทำตลอดทั้งปี เป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยสมาชิกกลุ่มให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการประชุม หรือปรึกษาหารือกันในเรื่องต่างๆ ในกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่เป็นการได้รับการถ่ายทอดความรู้และวิชาการ ให้คำปรึกษา การฝึกอบรม ให้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
4. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย การตรวจสอบบัญชี รวมถึงการแจ้งข่าวสารให้กับสมาชิกทำได้ชัดเจน

วิทยา จันทะวงศ์ศรี (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดจากปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการผลิต การผลิตถือว่ามีความสำคัญต่อการประสบความสำเร็จของกลุ่ม การผลิตที่ดีควรเป็นการผลิตที่ตรงกับเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ถ้าในชุมชนมีวัตถุดิบในท้องถิ่น ต้นทุนจากการหาวัตถุดิบก็จะลดลง
2. ปัจจัยด้านการตลาด การมีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน ราคาที่เหมาะสม ตัวสินค้ามีความพอเพียงกับความต้องการเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินงานของกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านผู้นำ การมีผู้นำที่มีความพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ มีความเสียสละ มั่นใจ ยอมฟังความเห็นของคนอื่นๆ ล้วนมีส่วนทำให้กรทำวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้
4. ปัจจัยเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกเช่นกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ ช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จได้
5. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นหัวใจหลักในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นทุกขั้นตอน เช่น การสมัครเป็นสมาชิก การร่วมคัดเลือกประธานหรือผู้นำ การประชุมต่างๆ
6. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
7. ปัจจัยด้านการเงินต้องมีการวางแผนด้านการเงินเป็นประจำมีการศึกษางบประมาณที่จะใช้ในโครงการอย่างละเอียด หาสมาชิกเพื่อระดมทุนอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าระดมทุนได้ไม่เพียงพอ ทำให้กลุ่มต้องเกิดการกู้ยืมเงิน โดยเฉพาะการกู้เงินนอกระบบ ทำให้กลุ่มมีหนี้สะสม
8. ปัจจัยด้านแรงงานการมีความพร้อมด้านแรงงานจะทำให้การดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้
9. ปัจจัยเกี่ยวกับตัวสมาชิกสมาชิกต้องมีคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มการดำเนินกิจกรรมจึงจะประสบความสำเร็จได้คือต้องมีความคิดสร้างสรรค์มีเป้าหมายเดียวกัน ซื่อสัตย์ อดทนและมีความพยายาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ปัจจัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินกิจกรรมต้องรับรู้ข่าวสารต่างๆ เช่น ตลาดมีความต้องการสินค้าใด แบบใด แนวโน้มสินค้าที่ชุมชนผลิตเป็นอย่างไร เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบให้ทันกับความต้องการ

นันทนา หาญกล้า (2548) ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความสำเร็จของกลุ่มผลิตแชมพูสมุนไพรเกิดจากการมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ได้รับการพาไปศึกษาดูงานและจัดฝึกอบรมเป็นประจำ นอกจากนี้แล้วด้านการบริหารจัดการเรื่องการทำบัญชีการเงิน ก็ต้องมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นประจำ มีการหาสมาชิกเรื่อยๆ เพราะเห็นว่าเมื่อได้สมาชิกเพิ่มขึ้นก็จะทำให้มีเงินทุนของกลุ่มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การตลาดก็สำคัญกลุ่มต้องมีตลาดรองรับที่แน่นอนทั้งในหมู่บ้านและตำบลอำเภอที่ใกล้เคียง

พรพรรณ คำมัน (2550) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองกรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำไผ่ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม คือ

1. ปัจจัยด้านผู้นำผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเป็นกันเองกับสมาชิกกลุ่มเก่งพร้อมมีความสามารถ
2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เช่น มีโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างชัดเจน
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ มีการอบรม การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนความรู้
4. ปัจจัยด้านผลตอบแทน ได้แก่ ความพึงพอใจในเรื่องค่าตอบแทน
5. ปัจจัยด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก เช่น การได้รับสนับสนุนด้านต่างๆ จากทางภาครัฐ เอกชน
6. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม คือความร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก
7. ปัจจัยด้านแรงงาน มีจำนวนแรงงานพอเพียงในกลุ่มของตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1 โดยจะมีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่จะมาผลักดันส่งผลให้เกิดความสำเร็จของกลุ่มทอด้านนาหมื่นศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

การศึกษาความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิควิธี สัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ผู้วิจัยใช้ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จำนวนทั้งหมด 128 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 14 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ประธานและรองประธาน เลขาธิการ ทรัพย์กัญญา ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายซ่อมบำรุง ฝ่ายขาย ฝ่ายจัดหา วัสดุดิบ/วัสดุ และที่ปรึกษา ฝ่ายละ 1 คน
2. สมาชิกทั่วไปจำนวน 1 คน
3. ปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 1 คน
4. ลูกค้าจำนวน 1 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารประเภทหนังสือวิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับค้นหาได้จากแหล่งข้อมูล เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมทั้งเอกสารสื่อประเภทอื่นๆ เช่น วารสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3.3.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อประสานงานเป็นการส่วนตัวกับประธานกลุ่มและผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรี โดยแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย พร้อมกับนัดวันและเวลาที่จะผู้วิจัยจะลงไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลแต่ละประเภทที่ได้รวบรวมไว้ แล้วนำมาบรรยายเป็นผลการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. สมุดจดบันทึก
2. ปากกา
3. เทปบันทึกเสียง
4. กล้องถ่ายรูป
5. แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้ดังนี้

4.1 บริบทชุมชน

4.2 ประวัติและความเป็นมาของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี

4.3 การบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี

4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี

4.5 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี

4.6 วิจารณ์ผล

4.1 บริบทชุมชน

4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

นาหมื่นศรี เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 6 ตำบลของอำเภอนาโยง ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือประมาณ 4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 12,500 ไร่ หรือประมาณ 20 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงคือ

ทิศเหนือ	จดตำบลน้ำผุด อำเภอเมืองตรัง
ทิศใต้	จดตำบลนาโยงเหนือ อำเภอนาโยง และตำบลนาโยงใต้ อำเภอเมืองตรัง
ทิศตะวันออก	จดตำบลละมอ อำเภอนาโยง และตำบลน้ำผุด อำเภอเมืองตรัง
ทิศตะวันตก	จดตำบลนาพล อำเภอนาโยง

ลักษณะภูมิประเทศของนาหมื่นศรี มีพื้นที่ราบลาดเอียงจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ มีคลองและลำห้วยธรรมชาติเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ คลองนางน้อย คลองน้ำเจ็ด ห้วยน้ำใส ห้วยตรน ห้วยตอ มีคลองชลประทาน และแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์สำหรับใช้เพาะเลี้ยงปลา และใช้เพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา ส่วนพื้นที่ทำนารองลงมา และยังมีเขาลูกโดดภายในมีถ้ำหินงอกหินย้อยสวยงาม ชื่อถ้ำเขาช้างหาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดตรัง

ตำบลนาหมื่นศรีมี 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านไล่ใหญ่

หมู่ที่ 2 บ้านนาหมื่นศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ลงนามไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หมู่ที่ 3 บ้านวังถ้ำ
- หมู่ที่ 4 บ้านไสเดือย
- หมู่ที่ 5 บ้านนาจิก
- หมู่ที่ 6 บ้านหัวเขา
- หมู่ที่ 7 บ้านไสบ่อลึก
- หมู่ที่ 8 บ้านควนสวรรค์

ในจำนวน 8 หมู่บ้านนี้ บ้านควนสวรรค์นับเป็นศูนย์กลางของตำบล เป็นที่ตั้งของวัด โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ทำการ อบต. สถานีอนามัย และกลุ่มทอผ้า

ด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ตำบลนี้มีไฟฟ้าเข้าถึงครบถ้วนทุกหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าประมาณร้อยละ 99 ของครัวเรือนทั้งหมด โทรศัพท์มีใช้แต่ยังไม่ครบทุกหมู่บ้าน เช่นเดียวกับประปาหมู่บ้านที่มีอยู่ในบางหมู่บ้านเท่านั้น ส่วนการคมนาคมมีถนนลาดยางสายใหญ่ติดต่อกับตัวอำเภอ 1 สาย สามารถเชื่อมต่อกับต่างอำเภอ คือถนนสายน้ำผุด-ห้วยยอดทางหนึ่ง และเชื่อมต่อกับตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองตรังอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีถนนในหมู่บ้านซึ่งมีทั้งถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต และถนนลูกรังอีกหลายสาย ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับตำบลใกล้เคียง เช่น ตำบลนาโยงเหนือ ตำบลละมอ

4.1.2 ประชากรและอาชีพ

สถิติ พ.ศ.2551 ตำบลนาหมื่นศรีมีประชากรทั้งสิ้น 5,971 คน แยกเป็นชาย 2,840 คน หญิง 3,131 คน จำนวนครัวเรือน 1,665 ครัวเรือน ขนาดสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3 คน การนับถือศาสนา คนในตำบลนาหมื่นศรีนับถือศาสนาพุทธ มีวัด 2 แห่ง คือวัดหัวเขา หมู่ที่ 6 และวัดควนสวรรค์ หมู่ที่ 8 สถานศึกษาของตำบลนาหมื่นศรี มีโรงเรียน 2 โรง คือโรงเรียนไทรงาม อยู่ในหมู่ที่ 4 และโรงเรียนบ้านควนสวรรค์ หมู่ที่ 8 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีนักเรียนจากตำบลอื่นๆ มาเรียนด้วย

อาชีพหลักของประชากรได้แก่ ทำสวนยางพาราและทำนา การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นสวนยาง ส่วนการทำนานั้น เนื่องจากพื้นที่นาหมื่นศรีเป็นพื้นที่ลอนลูกฟูก มิได้เป็นที่ราบกว้างใหญ่ พื้นที่ทำนาจึงเป็นพื้นที่เล็กๆ กระจัดกระจายทั่วไป ข้าวที่ได้ใช้เพื่อกินในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ แทบจะไม่มีการทำนาเพื่อขายข้าว และเนื่องจากการทำนายังมีมากพอสมควร จึงมีผู้ประกอบการโรงสีข้าวขนาดเล็กอยู่ไม่ต่ำกว่า 20 ราย นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้าง ส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพควบคู่กันไป สำหรับอาชีพทอผ้าที่นั่นเดิมทำกันเป็นอาชีพเสริม ปัจจุบันมีหลายรายที่สามารถทอผ้าเป็นอาชีพหลัก (สุนทรี สังข์อุยต์.2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ประวัติและความเป็นมาของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี

การทอผ้านาหมื่นศรีมีมาแต่โบราณ ครั้งที่ยังไม่มีเส้นด้ายขายในตลาด แต่ละบ้านปลูกฝ้าย บั่นฝ้าย ย้อมสีเอง ทุกบ้านมีทูกประจำบ้านเพื่อทอใช้ในครัวเรือน บางทีก็แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านเพื่อให้ได้สีเส้นและลวดลาย ที่แตกต่างกันออกไป มีบ้างที่ทอเหลือใช้ ได้ขายในตลาด เพื่อแลกเปลี่ยนเส้นด้ายกลับมาสมัยก่อนญี่ปุ่นซื้อเส้นด้ายจากตลาดนาโงย ต่อมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เส้นด้ายขาดตลาด วิธีการแก้ปัญหาคือการปั่นฝ้ายย้อมเอง พอหลังสงครามมีผ้าจากโรงงานและเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายในตลาดมากขึ้น การทอผ้าของคนนาหมื่นศรี จึงค่อยๆ ลดลงจนแทบไม่มีเหลือ

ประวัติและความเป็นมาของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

4.2.1 ยุคเริ่มก่อตั้ง (พ.ศ.2514 - 2519) เริ่มตั้งแต่ยายนางรื้อฟื้นการทอผ้า จนสามารถรวมตัวเป็นกลุ่ม และเผยแพร่ผ้านาหมื่นศรีออกสู่สาธารณะเป็นครั้งแรกที่จังหวัดวิทยุของหม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิตลักษณะเป็นกลุ่มเล็ก มรการบริหารจัดการแบบครอบครัว ป้ากุศลเป็นเสมือนแม่ที่คอยดูแลลูกๆ ให้เข้ามาเรียนรู้เรื่องการทอผ้าจนทอเป็น เด็กที่ทอผ้าจะได้รับค่าขนมหรือค่าแรงเป็นรายวัน การหาวัสดุอุปกรณ์ ด้ายทอจนไปถึงการขายการเงินมีป้ากุศลเป็นผู้รับภาระแล้ว และยายเฉิมช่วยเหลืออยู่เคียงข้างมาตลอดโดยเฉพาะการเป็นหัวเรือสำคัญในการสอนทอผ้า การเข้ามารวมกลุ่มเป็นเรื่องของความสนใจที่จะทำเป็นอาชีพเสริม ส่วนผู้ใหญ่รุ่นเก่าระดับปี่มีนั้นมิได้ก็คนต่างทอผ้าอยู่ที่บ้านของตนเองและขายเอง

4.2.2 ยุคการพัฒนา (พ.ศ.2519 -2527) เป็นช่วงที่ทางราชการเข้ามาสนับสนุนเงินทุน และช่วยเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ ด้วยการส่งไปศึกษาดูงาน อบรม และส่งเสริมเผยแพร่ผ้าทอนาหมื่นศรีให้เป็นที่รู้จัก แต่ยังจำกัดในวงแคบ ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยราชการสั่งซื้อไปตัดเครื่องแบบ การบริหารจัดการกลุ่มยังเป็นแบบดั้งเดิม ในแต่ละปีมีสมาชิกกลุ่มทยอยเข้ามาเรื่อยๆ ทำให้จำนวนคนทอผ้ามีมากขึ้นตอนที่เปิดอาคาร พ.ศ.2526 มีสมาชิกราว 80 คน มีการพัฒนาคุณภาพการทอผ้า จากการที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ส่งผู้เชี่ยวชาญมาสอนรายผ้าก็กระตุกพ.ศ. 2527 หลังการนั้นไม่มีประวัติการสนับสนุนจากองค์กรใด ผู้อาวุโสที่ทอผ้าก็พินบ้านยังทอเองขายเองหรือขายฝากขายกับป้ากุศลบ้าง

4.2.3 ยุคการขยายตัว (พ.ศ.2528 - 2537) กิจกรรมกลุ่มและการทอผ้าดำเนินมาโดยป้ากุศลเป็นผู้นำเช่นเดิม ชื่อและจำนวนสมาชิกทอผ้าส่วนหนึ่งที่เข้ากลุ่มมาในระยะวัยเริ่มสาวเล็กทอผ้า เพราะแต่งงานมีครอบครัวไปบ้างไปทำงานที่อื่นบ้าง มีผ้าวางขายอยู่ที่บ้านป้ากุศลแต่ไม่มากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 ยุคการดำรงอยู่ (พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน) กลุ่มมีชีวิตชีวาขึ้นอีกครั้งเมื่อได้ไป ร่วมงานทอโหมก ให้โลกแล ที่ศูนย์ส่งเสริมศิลปะ มอ. เป็นผู้จัด มีการประชุมเพื่อฟื้นฟูกลุ่มขึ้นมาใหม่ และได้เงินทุนจาก กองทุนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผ้าพื้นบ้านภาคใต้ มีอาจารย์มาสอนลายใหม่ๆ ให้ทั้งแกะลายเก่าลงกราฟไว้ ให้ด้วย แต่ยังมีปัญหาเรื่องการจัดการ โดยเฉพาะการเงินและบัญชี ในที่สุดได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วม โดยจัดเวรขายหน้าร้าน ทำบัญชี เช็กสต็อก การส่งเสริมจากองค์กรให้ เข้มแข็งขึ้นด้วยกระบวนการจัดการที่เป็นของกลุ่ม การขายก็ติดตลาดแล้วแต่เกิดภาวะขาดช่วงกับภูมิ ปัญญาดั้งเดิม ผลผลิตผ้าทอที่พื้นบ้านเริ่มน้อยลงสมาชิกรุ่นใหม่พอใจจะทอก็ระตุกเพราะเร็วกว่าง่ายกว่า เวลาลูกค้ามาถามหาผ้ารุ่นเก่ามักถามประวัติชื่อลาย คนหน้าร้านก็ตอบไม่ได้ ในที่สุดต่างก็ต่างก็ตกลงใจว่า จะต้องหาวิธีฟื้นฟูความรู้และภูมิปัญญาดั้งเดิมกลับมา ด้วยการร่วมกันทำงานวิจัยในโครงการแนวทางการ อนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาลายผ่านานหมื่นศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี

กระบวนการทำงานของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี กลุ่มมีการทำงานแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจนซึ่งมีทั้งหมด 11 ฝ่าย เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเต็มความสามารถดังนี้ (ภาพที่ 2)

1. ประธานคณะกรรมการและรองประธานคณะกรรมการมีหน้าที่จัดการบริหารจัดการเรื่องทั่วไป
2. เลขานุการบันทึกการประชุมต่างๆ ที่กลุ่มได้มีการจัดประชุมขึ้น เช่นการประชุมของกลุ่มที่มีการประชุมกันทุกเดือน
3. เหนรัญญิกดูแลเรื่องการเงินของกลุ่ม
4. ฝ่ายบัญชีทำบัญชีรายรับและรายจ่ายในแต่ละวันและแต่ละเดือนและยังเป็นผู้เก็บเงินจากการขายผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มอีกด้วย
5. ฝ่ายประชาสัมพันธ์มีหน้าที่มีหน้าที่จัดทำเอกสารสื่อต่างๆ แก่กลุ่มเช่น โบว์ชัวร์ หรือติดต่อประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์
6. ฝ่ายต้อนรับมีหน้าที่ต้อนรับลูกค้าให้ข้อมูลต่างๆ แก่ลูกค้าและยังมีหน้าที่ขายผลิตภัณฑ์อีกด้วย
7. ฝ่ายตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบทุกเรื่องราวของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบบัญชี การเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์วัตถุดิบที่สั่งซื้อหรือแม้แต่ผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ทำเสร็จแล้วก็ต้องมีการตรวจสอบก่อนวางจำหน่าย
8. ฝ่ายซ่อมบำรุงมีหน้าที่ซ่อมเก็และอุปกรณ์ทุกอย่างของกลุ่ม หรือแม้แต่น้ำประปาหรือไฟฟ้า
9. ฝ่ายขายมีหน้าที่ขายและแนะนำผลิตภัณฑ์แก่ลูกค้าและยังสามารถให้ข้อมูลต่างๆ แก่ลูกค้าอีกด้วย
10. ฝ่ายจัดหาวัตถุดิบ/วัสดุ มีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์วัตถุดิบต่างๆ เช่นสั่งซื้อเส้นด้ายและอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทอผ้า
11. ที่ปรึกษา คอยให้คำปรึกษาแก่กลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีในเรื่องต่างๆ เช่นปัญหาของกลุ่มและวิธีแก้ไขปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1 ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์

ในปัจจุบันได้มีการคิดรูปแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมาเรื่อยๆ ล่าสุดก็มีการทำเป็นตุ๊กตาปลาพะยูน เต่า และเสื้อลำลอง

(อารอบ เรื่องสังข์, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ปัจจุบันมีค่อนข้างหลากหลาย เช่น

- ผ้าคลุมไหล่ -ผ้าห่ม
- ผ้าพันคอ -ผ้าสไบ
- ผ้าโสร่ง -เนคไท
- ผ้าขาวม้า -กระเป๋
- ผ้าตัดเสื้อ -ย่าม
- ผ้าเช็ดหน้า -ที่รองจานรองแก้ว
- ผ้าถุง -ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ

4.3.1.2 แหล่งวัตถุดิบ

เส้นด้ายจะสั่งมาจากกรุงเทพฯ จะเลือกจากแค็ตตาล็อกให้เลือกซึ่งด้ายที่สั่งของที่นี่จะเป็นใยสังเคราะห์หรือละ 70 อีกร 30 เป็นใยฝ้าย

1.3.1.3 วิธีการและขั้นตอนการผลิต

วิธีการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ วิธีการเตรียมด้าย และวิธีการทอ

การเตรียมด้าย

1. นำด้ายมารอกับที่กรอด้ายแล้วนำไปกรอเข้าแทงเหล็ก จากนั้นนำไปใส่ลูกกระสวย
2. สอดด้ายเข้าพันหวี แล้วม้วนด้ายเข้าที่ปั่นด้าย
3. นำด้ายมาเข้ากี่ แล้วนำมาขัดตะกรอ คือการจัดเส้นด้ายให้สัมพันธ์กันเพื่อทำเป็น

ลวดลายต่าง ๆ

4. เริ่มทอตามลวดลายที่กำหนด

วิธีการทอ

1. กี่พื้นเมือง สมัยก่อนเรียกการทอผ้าด้วยกี่นี้ว่าทอหูก เป็นที่ขนาดเล็กทอผ้าส่วนใหญ่จะทอเป็นผ้าสไบ ผ้าเช็ดหน้า ลายที่ทอส่วนใหญ่เป็นลายลูกแก้ว และลูกแก้วชิงดวง
2. กี่กระตุก เป็นที่ที่มีขนาดใหญ่ ขณะที่ทอมือและเท้าจะสัมพันธ์กัน และทอได้เร็วกว่า กี่พื้นเมืองส่วนใหญ่จะทอผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า มีลายต่าง ๆ เช่น ลายดาหมากรุก ลายหางกระรอก

ลายดอกจัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ในการสร้างผลิตภัณฑ์จะมีออเดอร์เข้ามาสั่งทำเป็นรูปแบบต่างๆ ล่าสุดมีปลาพะยูนกับเต่าของโรงแรมในจังหวัดตรังและจังหวัดภูเก็ตได้สั่งทำ”

(อารอบ เรื่องสังข์, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.4 การบรรจุหีบห่อและบรรจุภัณฑ์

บรรจุใส่กล่องกระดาษที่มีลวดลายสวยงามขนาดกะทัดรัดโดยได้จ้างให้ทำทางบริษัทเอกชนเป็นผู้ออกแบบให้ทั้งกล่องกระดาษและถุงกระดาษ

4.3.1.5 ปริมาณในรอบการผลิต

“จะเป็นช่วงๆต้นปีจะทำการผลิต กลางปีในช่วงเดือนพฤษภาคม จะขายไม่ค่อยดี แต่ปลายปีจะขายได้ดี”

(อาพัสตร์ ทองแป้น, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.6 ต้นทุนและกำไรในการผลิต

“กำไร 15 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อหักต้นทุนแล้วได้ประมาณปีละ 3-4 แสนบาท”

(เพ็ญศรี รักบ้าน, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.7 การทำบัญชี

“มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและการจัดการด้านการเงินของกลุ่มไว้เป็นหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้ จะมีการบันทึกค่าใช้จ่ายและรายรับในแต่ละวันลงในสมุดบัญชีเป็นประจำ”

(จิราพร โยงราช, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.8 การรับรองมาตรฐาน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)

4.3.1.9 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

“ในด้านลวดลายของผ้า นั้น 1 ปีจะมีการคิดลวดลายใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้มีความหลากหลายของลวดลายเพิ่มมากขึ้นสำหรับในด้านผลิตภัณฑ์นั้นจะมีการคิดออกแบบกันอยู่เรื่อยๆ บางครั้งมีออเดอร์เข้ามาเขาก็ได้ออกแบบมาให้แล้ว”

(ลัดดา ชูบัว, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1.10 การจัดการเศษวัสดุที่เหลือจากการผลิต

“สำหรับที่ที่น้อยมากจะมีการทิ้งเพราะแม้แต่เศษผ้าชิ้นเล็กๆที่เหลือจากการตัดแล้วก็จะนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นเล็กๆได้เช่น กระเป๋าตังค์ กระเป๋าดินสอ เป็นต้น”

(อารีย์ เรืองสังข์, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.1.11 การขนส่ง

“ส่วนใหญ่ลูกค้าจะมารับเองแต่ก็มีบางครั้งส่งทางไปรษณีย์ หรือทางรถไฟสะดวกทางไหนก็ส่งทางนั้น”

(ทินกร อ่อนช่วย, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.2 ด้านการตลาด

4.3.2.1 สถานที่จัดจำหน่าย

- ที่กลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี 119 หมู่ที่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
- ศูนย์ OTOP จังหวัดตรัง
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ติ๊กลิ้งแควดล้อม
- สนามบินตรัง
- สนามบินหาดใหญ่

4.3.2.2 รูปแบบการจัดจำหน่าย

จำหน่ายที่กลุ่มและตามสถานที่ที่เข้าร่วมและออกบูธตามงานต่างๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

4.3.2.3 การประชาสัมพันธ์

“ทางกลุ่มจัดทำเอกสารโบว์ชัวร์บ้างครั้งก็จะมีการประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุของจังหวัด และก็มีทางทีวีบ้าง หนังสือพิมพ์บ้างล่าสุด DTAC เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ถ่ายทอดซึ่งก็มีผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย”

(อารีย์ ปั่นทอง, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

4.3.2.4 ยอดการขายในปีที่ผ่านมา

“สำหรับยอดขายก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยในการผลิตและออเดอร์ที่ส่งเข้ามาซึ่งในปีที่แล้วปี 2552 นั้น ยอดขายรวมทั้งหมดประมาณสามล้านสองแสนบาทส่วนยอดสูงสุดในปี 2545 นั้นประมาณห้าล้านสองแสนบาท”

(ทินกร อ่อนช่วย, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มทอผ้าานาหมีนศรีประสบความสำเร็จ

4.4.1 ปัจจัยภายใน

1) **กลุ่มมีผู้นำที่เข้มแข็ง** จากการศึกษาพบว่า ประธานกลุ่มทอผ้าานาหมีนศรี คือนางกุศล นิลลออ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่ม เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่นและจริงใจ รักในชุมชนของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

“สามารถเล่าถึงความรู้สึกของการทำงานเล่าประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ทุกคนได้”

(อารอบ เรื่องสังข์, สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

2) **สมาชิกกลุ่ม** จากการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสามัคคีกัน มีความกระตือรือร้น มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี สมาชิกมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของกลุ่ม บรรยากาศของกลุ่มจะเป็นกันเอง สนุกสนานมีการพูดคุยหยอกล้อกัน ขณะทำงานก็ไม่มีการเกียจงานกัน

“ทุกคนจะช่วยเหลือกันมีอะไรก็พูดคุยกัน ช่วยกันได้ทุกเรื่องทุกหน้าที่มีการช่วยเหลือกันดี คนรุ่นก่อนสั่งสอนบอกกล่าวทำให้กลุ่มมีความแข็งแรง”

(กุศล นิลลออ, สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

3) **กระบวนการเรียนรู้** การทอผ้าของกลุ่มทอผ้าานาหมีนศรีได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษที่สั่งสอนต่อๆ กันมาประกอบกับการคิดค้นและศึกษาเพิ่มเติมจากการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ เช่นที่เกาะยอและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมสอนพื้นฐานการทอ การย้อมสี และการทำที่กระตุก

“ได้รับการสืบทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่ปู่ย่าตายาย พ่อแม่พี่น้องและจากสมาชิกในกลุ่มกันเอง”

(อารอบ เรื่องสังข์ สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

4) **การตลาด** สำหรับปัจจัยด้านการตลาดก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากการผลิตถึงแม้จะมีความได้เปรียบ คือมีปัจจัยการผลิตที่เพียงพอ แต่หากไม่สามารถหาตลาดมารับผลิตภัณฑ์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การดำเนินกิจการก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีตลาดรองรับและมีสถานที่จำหน่ายที่แน่นอน

“การผลิตมีการวางแผนการผลิตคือในช่วงต้นปีจะทำการผลิตขายได้ปลายปี ถ้ามีออเดอร์เข้ามาก็จะทำตามที่ตั้งได้ ข้อเสียของเราคือยังไม่สามารถทำการตลาดเองได้เท่าที่ควรเรายังเสียเปรียบเรื่องค่าแรงอยู่”

(อารอบ เรื่องสังข์ สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

5) **การบริหารจัดการกลุ่ม** มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ การแบ่งบทบาทหน้าที่ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน อีกทั้งยังสร้างระเบียบชุมชนใช้ปฏิบัติร่วมกัน จนมีการนำข้อมูลใช้ในการวางแผนแม่บทชุมชนเป็นของตนเอง และยังมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกและกรรมการแต่ละฝ่ายทราบหน้าที่ของตนเอง และสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่

“กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจนทำให้ทุกฝ่ายรู้หน้าที่และทำงานได้อย่างเต็มที่และยังมีการประชุมพูดคุยกันในการวางแผนปฏิบัติงาน”

(ลัดดา ชูบัว สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

6) **การมีส่วนร่วมของสมาชิก** สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ความสามัคคีของกลุ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดจากความร่วมไม้ร่วมมือความเสียสละเพื่อส่วนรวมในกิจกรรมต่างๆ

“สมาชิกทุกคนมีความเอื้อกันดีมีการพูดคุยกันช่วยเหลือกันมีปัญหากับปรึกษากันเพื่อหาทางแก้ไข”

(สุนทร คงประสม สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

7) **การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม** การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่มด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมชุมชนและของกลุ่มเองส่งผลให้ชุมชนยอมรับกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรี โดยถือว่ากลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำให้กลุ่มได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากทุกๆ ฝ่าย

8) **การเงิน** ปัจจัยทางการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งของกลุ่ม เพราะถ้าไม่มีเงินแล้วการดำเนินกิจการกลุ่มก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ เพราะปัจจัยทางการเงินนำไปสู่การสนับสนุนปัจจัยด้านอื่นๆ ของกลุ่มโดยเฉพาะปัจจัยการผลิต ปัจจัยนี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นเดียวกับการที่จะ

เกิดความสำเร็จในการตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินกิจการต่างๆ ได้ (สำนักประกันคุณภาพการศึกษา, 2550) จากเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาปัจจัยด้านการเงินของกลุ่มพบว่าเงินของกลุ่มทอดผ่านนาหมื่นศรีนั้นจะอยู่ในรูปของการถือหุ้นของสมาชิก การสะสมทุน การจัดสรรผลกำไร มีระบบการเงินที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

“เงินทุนก็ได้จากการร่วมหุ้นของสมาชิกและงบประมาณจากทางราชการบ้างและกู้จากวิสาหกิจชุมชนอีกห้าแสนนอคนั้นเราก็จะนำผลกำไรที่ได้มาใช้”

(อารอบ เรื่องสังข์ สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

9). **คุณภาพของผลิตภัณฑ์** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค แบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ต้องรับรองคุณภาพ จากคณะกรรมการอาหารและยา ส่วนสินค้าประเภทสิ่งทอต้องบอกชนิดของเส้นใย วิธีการซัก วิธีการเก็บรักษา และส่วนประกอบของสินค้านั้นๆ เป็นต้น (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, 2544: 1-4) จากการศึกษาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์กลุ่มพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการรับรองคุณภาพต่างๆ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)

“ผลิตภัณฑ์ของเราได้รับการรับรองจาก มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)”

(อุไร ตูลยสุท สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

10). **ผลตอบแทน /ผลประโยชน์** หมายถึง สิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้รับในรูปแบบต่างๆกัน และก่อให้เกิดความพึงพอใจจากสิ่งที่ได้รับนั้น ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยกลุ่มจะต้องมีการจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่างเป็นธรรม(กรมส่งเสริมการเกษตร, 2541:3) จากการศึกษาพบว่า ผลประโยชน์ที่สมาชิกกลุ่มได้รับคือ เงินเดือนและสวัสดิการ โดยสมาชิกกลุ่มบุคคลทุกคนได้รับเงินเดือน จากการทำงานเท่ากันทุกคน โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีรายได้ต่อเดือน 3500-6,000 บาท (ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต)

“ทำมากได้มากถ้าผ้าขาวม้าผืนละ 50 ผ่าทอมีหลายหลายละ 60 ราคาจะขึ้นอยู่กับความยากง่ายของการทอด้วย”

(ประภา เชนชื่นจิตร สัมภาษณ์ 15 เมษายน 2553)

4.4.2 ปัจจัยภายนอก

4.4.2.1 **หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน** ความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของกลุ่มทอดผ่านนาหมื่นศรี เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่มจนถึงปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่างๆหลายด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และการตลาด

หน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม ประกอบด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสนับสนุนด้านความรู้ วิชาการ องค์การบริการส่วนตำบล ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ การตลาด การทำบัญชีและการศึกษาดูงาน วิชาหจกชุมชน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน สำนักงาน อุตสาหกรรมจังหวัดให้การสนับสนุนในด้านการอบรม การดูงานตามกลุ่มต่างๆ และการดำเนินการเพื่อ สนับสนุนให้กลุ่มเข้าสู่ระบบมาตรฐานอุตสาหกรรม สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ให้การสนับสนุนในการจด ทะเบียนพาณิชย์และการขอจดลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ยังประสานให้ความช่วยเหลือใน ด้านการตลาดการอบรม การทำบัญชีของกลุ่ม และการศึกษาดูงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดตรังให้การ สนับสนุนด้านการประสานงานให้กลุ่มไปศึกษาดูงานและนำสินค้าไปจัดแสดงตามงานต่างๆที่ภาครัฐและ เอกชนจัดขึ้นทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด

4.4.2.2 **คู่แข่งทางการค้า** จากการศึกษาพบว่า คู่แข่งทางการค้าของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี มีน้อย ในภาคใต้แต่ถ้าเทียบกับภาคอื่นจะเสียเปรียบเรื่องค่าแรง

4.4.2.3 **รางวัลที่ได้รับ** จากการศึกษาพบว่ากลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรีได้รับการคัดเลือกให้เป็น งานวิจัยเด่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประจำปี 2546 และได้รับการคัดเลือก เป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดระดับ 5 ดาว (TOP) ในปี 2546

4.4.2.4 **การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอก** จากการศึกษาพบว่า การประชาสัมพันธ์ที่ เกิดจากหน่วยงานภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มมีดังนี้

- 1). การประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และผลจาก การประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ เป็นผลให้คนทั่วไปสนใจและเป็นที่รู้จักสำหรับบุคคลภายนอกมากขึ้น
- 2). การประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงานราชการ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ การนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปวาง จำหน่ายในสถานที่ราชการต่างๆ เช่นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น
- 3). การประชาสัมพันธ์โดยภาคเอกชน เช่นบริษัท DTAC ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ซึ่ง เป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทางกลุ่มได้เป็นอย่างดี

4.5 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรีและแนวทางแก้ไข

จากการศึกษาถึงการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี พบว่า ในปัจจุบันปัญหาอุปสรรคในการ ดำเนินงานของกลุ่มมีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาอุปสรรค

การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีจะพบปัญหาและอุปสรรคน้อยมากโดยปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ

- 1). วัตถุดิบ เนื่องจากวัตถุดิบที่สำคัญคือเส้นด้ายยังไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องสั่งซื้อจากที่อื่น ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง
- 2). การผลิตไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้าและไม่ทันต่อความต้องการของท้องตลาด
- 3). การออกแบบผลิตภัณฑ์

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นที่กระทำอยู่ในปัจจุบัน

- 1). ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งโดยการสั่งซื้อวัตถุดิบในคราวเดียวหรือมองหาแหล่งวัตถุดิบแหล่งใหม่ที่ใกล้กว่า
- 2). ศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการลูกค้าและทันต่อความต้องการของท้องตลาด
- 3). ศึกษารูปแบบสมัยใหม่ของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ทันตามความต้องการของผู้บริโภค

4.6 วิจัยรณผล

จากการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของกลุ่มมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.6.1 ผู้นำหรือประธานกลุ่ม เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่นและจริงใจเพื่อที่จะไปสู่ความสำเร็จ รักในชุมชนของตนเอง รับผิดชอบต่อความคิดเห็นของสมาชิก และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน สามารถเล่าถึงความรู้สึกของการทำงานเล่าประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ทุกคนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ คำมัน (2550) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ผลักดันให้กลุ่มพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นกันเองกับสมาชิกก็จะทำให้กลุ่มเกิดความสำเร็จได้.

4.6.2 สมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสามัคคีกัน มีความกระตือรือร้น มีความเอื้ออาทรต่อกันให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีโดยสมาชิกมีความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกลุ่ม บรรยากาศของกลุ่มจะเป็นกันเองสนุกสนานมีการพูดคุยหยอกล้อกัน ขณะทำงานก็ไม่มีการเกี่ยงงานกันเพราะทุกคนมีความรู้สึกมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนร่วมเป็นเจ้าของของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จันทะวงศ์ศรี (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมาชิกที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซื่อสัตย์ มีเป้าหมายเดียวกันกลุ่มจะเกิดความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

4.6.3 กระบวนการเรียนรู้ การทอผ้าของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษที่สั่งสอนต่อกันมาประกอบกับการคิดค้นและศึกษาเพิ่มเติมจากการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ เช่นที่เกาะยอและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมสอนพื้นฐานการทอ การย้อมสี และการทำก็กระตุก

4.6.4 การตลาด จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี มีความสำคัญเป็นอย่างมากการผลิตถึงแม้จะมีความได้เปรียบ คือมีปัจจัยการผลิตที่เพียงพอ แต่หากไม่สามารถหาตลาดมารองรับผลิตภัณฑ์ได้ การดำเนินกิจการก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งข้อเสียของเราคือยังไม่สามารถทำการตลาดเองได้เท่าที่ควรเรายังเสียเปรียบเรื่องค่าแรงอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จันทะวงศ์ศรี (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยการตลาดเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะการมีตลาดรองรับที่แน่นอน ราคาที่เหมาะสม สินค้าพอกับความต้องการ

4.6.5 การบริหารจัดการกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการกลุ่มของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การแบ่งบทบาทหน้าที่ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน อีกทั้งยังสร้างระเบียบชุมชนใช้ปฏิบัติร่วมกัน จนมีการนำข้อมูลใช้ในการวางแผนแม่บทชุมชนเป็นของตนเอง และยังมี การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ทำให้สมาชิกและกรรมการแต่ละฝ่ายทราบหน้าที่ของตนเองและสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพันธ์ เซษฐรง (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มมีบ้านเกษตรกร อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกิดจากการมีความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ

4.6.6 การมีส่วนร่วมของสมาชิก จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ความสามัคคีของกลุ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดจากความร่วมไม้ร่วมมือความเสียสละเพื่อส่วนรวมในกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ (2533) ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมคือรายได้และความพอใจในผลตอบแทน เมื่อเกิดการมีส่วนร่วมก็จะเกิดความสำเร็จในกลุ่ม

4.6.7 การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่มด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมชุมชนและของกลุ่มเองส่งผลให้ชุมชนยอมรับกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี โดยถือว่ากลุ่มเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำให้กลุ่มได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากทุกๆ ฝ่าย

4.6.8 การเงิน จากการศึกษาปัจจัยด้านการเงินของกลุ่มพบว่าเงินของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีนั้นจะอยู่ในรูปของการถือหุ้นของสมาชิก การสะสมทุน การจัดสรรผลกำไรและกู้จากวิสาหกิจชุมชน มีระบบการเงินที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไจมานัส พลอยดี (2540) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจชุมชนเปรียบเทียบภาพรวมและภาพย่อย พบว่า กลุ่มต้องมีการสะสมทุนด้วยการพึ่งตนเอง มีการระดมทุนภายในกลุ่มดีกว่าการยืมเงินจากภายนอก จึงเกิดความสำเร็จของการดำเนินการกลุ่ม

4.6.9 คุณภาพผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์กลุ่มพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการรับรองคุณภาพต่างๆ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม(มอก.) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ลูกค้าเกิดความพอใจและมั่นใจในคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาฉิวณร (2542) ศึกษาบทบาทสตรีกับการพัฒนาธุรกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มแชมพูสมุนไพร อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท พบว่าการที่สินค้าจะเป็นที่ยอมรับสำหรับผู้บริโภคหรือไม่ขึ้น คุณภาพของสินค้าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ถ้าสินค้าได้คุณภาพก็จะมีผู้บริโภคมากกว่าสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ

4.6.10 ผลตอบแทน การศึกษาพบว่า ผลตอบแทนที่สมาชิกกลุ่มได้รับคือ เงินเดือนและสวัสดิการ โดยสมาชิกกลุ่มบุคคลทุกคนได้รับเงินเดือน จากการทำงานเท่ากันทุกคน โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีรายได้ต่อเดือน 3500-6,000-บาท (ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ เตชะอธิก (2540) ได้ศึกษาถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบของชุมชนที่มีความเข้มแข็งจะต้องประกอบด้วย การมีอุดมการณ์ร่วมกัน การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกันและการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและเข้าถึง

4.6.11 หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกลุ่มจนถึงปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และการตลาด หน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม ประกอบด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)ให้การสนับสนุนด้านความรู้ วิชาการ องค์การบริการส่วนตำบล ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ การตลาด การทำบัญชีและการศึกษาดูงาน วิสาหกิจชุมชน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดให้การสนับสนุนในด้านการอบรม การดูงานตามกลุ่มต่างๆ และการดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้กลุ่มเข้าสู่ระบบมาตรฐานอุตสาหกรรม สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ให้การสนับสนุนในการจดทะเบียนพาณิชย์และการขอจดลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ยังประสานให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความช่วยเหลือในด้านการตลาดการอบรม การทำบัญชีของกลุ่ม และการศึกษาดูงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดตรังให้การสนับสนุนด้านการประสานงานให้กลุ่มไปศึกษาดูงานและนำสินค้าไปจัดแสดงตามงานต่างๆ

4.6.12 คู่แข่งทางการค้า จากการศึกษาพบว่า คู่แข่งทางการค้าของกลุ่มทอดผ่านาหมื่นศรี มีน้อยในภาคใต้ แต่ถ้าเทียบกับภาคอื่นจะเสียเปรียบเรื่องค่าแรง

4.6.13 รางวัลที่ได้รับ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มทอดผ่านาหมื่นศรีได้รับการคัดเลือกให้เป็นงานวิจัยเด่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประจำปี 2546 และได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดระดับ 5 ดาว (OTOP) ในปี 2546

4.6.14 การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอก จากการศึกษาพบว่า เช่นบริษัท DTAC ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับทางกลุ่มได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)

การศึกษาค้นคว้าความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

5.1 บริบทชุมชน

นาหมื่นศรี เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 6 ตำบลของอำเภอนาโยง ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศเหนือ ประมาณ 4 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 12,500 ไร่ หรือประมาณ 20 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของนา หมื่นศรี มีพื้นที่ราบลาดเอียงจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ มีคลองและลำห้วยธรรมชาติเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ตำบล นาหมื่นศรีมี 8 หมู่บ้าน ในจำนวน 8 หมู่บ้านนี้ บ้านควนสวรรค์นับเป็นศูนย์กลางของตำบล เป็นที่ตั้งของวัด โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ทำการ อบต. สถานีอนามัย และกลุ่มทอผ้า

5.2 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี

ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2516 ผู้ก่อตั้งคือนางกุศล นิลลอบ จำนวนสมาชิกช่วงเริ่มต้นมี 10 คนปัจจุบันมี ทั้งหมด 128 คน การจัดตั้งกลุ่มเกิดจากการที่อาชีพทอผ้าในนั้นเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่โบราณ ของชาวนาหมื่นศรี แต่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การทอผ้าของชาวนาหมื่นศรีได้ขาดหายไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากขาดวัตถุดิบและมีเส้นใยย้อมสีสำเร็จรูปหรือเส้นผ้าสำเร็จรูปซึ่งหาซื้อได้ง่ายกว่าเข้ามาแทนที่จน เมื่อประมาณพ.ศ.2514 การทอผ้าของนาหมื่นศรีได้ถูกฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งเพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักผ้าทอและ วิธีทอผ้านาหมื่นศรีแบบดั้งเดิมซึ่งต่อมาจึงได้มีการรวมกลุ่มกันเป็น "กลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี" โดยได้รับการ ส่งเสริมสนับสนุนจากทางราชการและหน่วยงานต่างๆ เรื่อยมา

5.3 การบริหารจัดการกลุ่ม

กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจนเป็น 11 ฝ่ายคือ ประธานและรองประธาน เลขา เภรัญญิก ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายซ่อมบำรุง ฝ่ายจัดหาวัสดุ อุปกรณ์/วัตถุดิบ ที่ปรึกษา ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มมีการบริหารจัดการกลุ่มด้านการสร้างผลิตภัณฑ์การตลาดและการจัดจำหน่ายโดยได้มีการคิดรูปแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมาเรื่อยๆ มีตลาดรองรับและมีสถานที่วางจำหน่ายที่แน่นอนซึ่งสถานที่จำหน่ายก็จะมีที่กลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี 119 หมู่ที่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ศูนย์ OTOP จังหวัดตรัง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ตึกสิ่งแวดล้อม สนามบดินทร์และสนามบดินทร์ใหญ่

5.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม

ในการศึกษาถึงการดำเนินการของกลุ่ม ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มมีดังนี้

ปัจจัยภายใน

- ผู้นำกลุ่ม เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีความเสียสละ มีความซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่นและจริงใจเพื่อที่จะไปสู่ความสำเร็จ รักในชุมชนของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และมีความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
- สมาชิกกลุ่ม จากการศึกษาพบว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือกันมีอะไรก็พูดคุยกัน ช่วยกันได้ทุกอย่างทุกหน้าที่มีการช่วยเหลือกันดี คนรุ่นก่อนสั่งสอนบอกกล่าวทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง
- กระบวนการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า การทอผ้าของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรีได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษที่สั่งสอนต่อกันมาประกอบกับการคิดค้นและศึกษาเพิ่มเติมจากการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ
- การตลาด จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีตลาดรองรับและมีสถานที่จำหน่ายที่แน่นอน
- การบริหารจัดการกลุ่ม จากการศึกษาพบว่ากลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายรู้หน้าที่และทำงานได้อย่างเต็มที่และยังมีการประชุมพูดคุยกันในการวางแผนปฏิบัติงาน
- การมีส่วนร่วมของสมาชิก จากการศึกษาพบว่าสมาชิกทุกคนมีความมือกันดีมีการพูดคุยกันช่วยเหลือกันมีปัญหาก็คปรึกษาหารือกันเพื่อหาทางแก้ไข
- การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่มของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี คือการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมชุมชนและของกลุ่มเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การเงิน ปัจจัยด้านการเงินของกลุ่มพบว่าเงินของกลุ่มผ่านาน้ำมันศรีนั้นจะอยู่ในรูปของการถือหุ้นของสมาชิก การสะสมทุน การจัดสรรผลกำไร มีระบบการเงินที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

- คุณภาพของผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการรับรองจาก มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)

- ผลตอบแทน สมาชิกกลุ่มทุกคนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3500-6,000-บาท (ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต)ทำมางได้มาก

ปัจจัยภายนอก

- หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) องค์การบริการส่วนตำบลนาหมื่นศรี วิสาหกิจชุมชน สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานเกษตรจังหวัด

- คู่แข่งทางการค้า มีน้อยในภาคใต้แต่ถ้าเทียบกับภาคอื่นจะเสียเปรียบเรื่องค่าแรง

- รางวัลที่ได้รับ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผ่านาน้ำมันศรีได้รับการคัดเลือกให้เป็นงานวิจัยเด่นของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประจำปี 2546 และได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดระดับ 5 ดาว (OTOP) ในปี 2546

- การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ เช่นหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 การประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงานราชการ เช่นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การประชาสัมพันธ์โดยภาคเอกชน เช่นบริษัท DTAC

5.5 ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มและแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค

- วัตถุดิบไม่มีในท้องถิ่น
- ผลิตไม่ทันตามความต้องการ
- การผลิตไม่ตรงตามความต้องการของท้องตลาด
- การออกแบบผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางแก้ไข

- ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งโดยการสั่งซื้อวัตถุดิบในคราวเดียวหรือมองหาแหล่งวัตถุดิบแหล่งใหม่ที่ใกล้กว่า
- ศึกษาปัจจัยด้านการผลิตและควรมีการวางแผนการจัดการด้านการผลิตและความเป็นไปได้ในการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของท้องตลาด
- ศึกษารูปแบบสมัยใหม่ของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ทันตามความต้องการของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

- 1). ควรพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารกลุ่มฝ่ายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นใจในการปฏิบัติงาน โดยการให้คณะกรรมการฯ ทุกคนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่อื่น หรือการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้นำองค์กร หรือที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพของผู้นำให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการทำธุรกิจของชุมชน เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจและสืบทอดทางธุรกิจให้มีความยั่งยืนต่อไป
- 2). ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ตามโอกาสต่างๆ
- 3). ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านการผลิตและควรมีการวางแผนการจัดการด้านการผลิตเพื่อมารองรับผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1). ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายธุรกิจผ้าทอ ทั้งการขยายการเพิ่มขนาดการผลิต ช่องทางการตลาดและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โดยการหนุนเสริมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือสถาบันการศึกษา
- 2). ควรมีการส่งเสริมให้ข้าราชการหันมาสนับสนุนสินค้าผ้าทอนาหมื่นศรีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน .2544. แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2541. เอกสารประกอบการอบรมวิชาการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กุศล นิลลอบ. 2553. ประธานกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรีและปราชญ์ชาวบ้าน.สัมภาษณ์,15 เมษายน 2553.
- จิตติ มงคลชัยอรัญญา. 2540. การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราพร โยงราช. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.
- จันทนา ไอสถกระพันธ์. 2538. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ใจมานัส พลอยดี. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจชุมชนเปรียบเทียบ ภาพรวมและภาพย่อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชีพสมน รังสยาธร. 2545. เอกสารประกอบการสอนการให้การศึกษาคหกรรมศาสตร์สำหรับผู้ใหญ่และการปฏิบัติงานของคนในชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอาชีพศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทินกร อ่อนช่วย. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.
- ท่อนจันทร์ วงศ์พรม. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านสว่าง ตำบลศรีสง่า อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทียมหทัย ไชยจันทร์. 2544. ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2535. พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”. 2545. อุตสาหกรรมสาร. 10(6) : 16. [ออนไลน์] เข้าถึงได้ จาก:
<http://www.thaitambon.com/default.htm>. [15 ตุลาคม 2552].

นันทนา หาญกล้า. 2548. ความสำเร็จของผลิตภัณฑ์แชมพูสมุนไพรในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง
 ผลิตภัณฑ์ของ จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ประภา เขยชื่นจิตร. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2553.

ผ่องผิว หิรัญรังสิต. 2539. การรวมตัวของสตรีในชนบท กรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านดอนมูล ตำบล
 ชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2524. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เพ็ญศรีรักบ้าน. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

พัฒน์ บุญรัตน์พันธุ์. 2517. การสร้างพลังชุมชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ไพรัตน์ เฑชรินทร์. 2527. การจัดตั้งองค์กรประชาชน: เฉพาะกรณีของกรมการพัฒนาชุมชน. (เอกสารอัดสำเนา).

-----, 2527. นโยบายและกลและวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาใน
 ปัจจุบัน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

พรพรรณ คำมัน. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มห่อผ้าพื้นเมือง กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน
 เกษตรน้ำใสใต้ ตำบลชุกชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลป
 ศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

พรหมพันธ์ เศษธง. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอสัน
 ก่าแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม
 การเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. การประเมินกลไกการบริหารเพื่อการมีส่วนร่วมของสตรี. เอกสารประกอบการ
 สัมมนาเรื่องสตรีกับการพัฒนาและผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรในประเทศ. (เอกสารอัด
 สำเนา).

ลัดดา ชูบัว. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลัดดา ผิงณร. 2542. บทบาทสตรีกับการพัฒนาธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรมันท่าทราย อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลิลลาภรณ์ นาครทรรพ. 2538. แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชั่งวัดคุณภาพชีวิตและสังคม: ระดับกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

วิทยา จันทะวงศ์ศรี. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิเชียร วิทยาอุดม. 2549. พฤติกรรมองค์กร. นนทบุรี: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.

วุฒิชัย จำนง. 2523. พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วีรนาถ มานะกิจ. 2527. พฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุนทร คงประสม. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมพื้นศรี. สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2553.

สุนทรี สังข์อยู่ทธ์. 2548. ทอผ้าไหมพื้นศรี. เชียงใหม่: วนิดา เพรส.

สุริยา เผ่าจินดา. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำนา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุริมาตร์ วรรณสุข. 2537. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มประชาชนสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สัมพันธ์ เตชะอธิก. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จไม่สำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค. 2549. ชุมปัญญา ทำเนียบแหล่งเรียนรู้งานวิจัย เพื่อท้องถิ่น 2549. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์.

"สำนักประกันคุณภาพการศึกษา". 2550 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ จาก: <http://www.chandra.ac.th/office/qa/untitled11.htm>. [27 มีนาคม 2553].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง. 2551. ก้าวที่เจ็ด...งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตรัง (ประสบการณ์
การบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง).
เชียงใหม่ : วนิดาการพิมพ์.

ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ. 2533. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอ
สันทราย และอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อุดม ลำอาศักกุล. 2524. จิตวิทยาสังคม. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยครูเชียงใหม่.

อาพัศตร์ ทองแป้น. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

อภิชัย พันธเสน. 2539. แนวคิดทฤษฎีและภาพรวมของพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.

อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. 2525. แม่บ้านเกษตรกรกับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
สารนิเทศกองบัญชาการทหารสูงสุด.

อารีย์ บันทอง. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

อารีย์ เรื่องสังข์. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

อารอบ เรื่องสังข์. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2553.

อุไร ตุลยสุข. 2553. สมาชิกกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี. สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2553.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็นคำถามหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์

งานวิจัย เรื่องความสำเร็จของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

1. ประวัติความเป็นมาของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี

- ประวัติการก่อตั้งกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี
- ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.จนถึงปัจจุบันเป็นปีที่เท่าไร
- ผู้ก่อตั้งคือใคร.....
- จำนวนสมาชิกในช่วงเริ่มต้น....คน/ปัจจุบันมีกี่คน
- เหตุผลที่ก่อตั้ง
- แนวความคิดและสาเหตุในการรวมกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี
- พัฒนาการของกลุ่มในช่วงระยะเวลาต่างๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
- ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของการรวมกลุ่ม
- การรวมกลุ่มต้องมีอะไรบ้าง? องค์ประกอบ?
- ปรัชญา/นโยบาย/วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
- โครงสร้าง การบริหารงาน การดำเนินงาน คณะกรรมการบทบาทหน้าที่ของกลุ่ม
- ผังองค์กรเป็นอย่างไร
- มีการแบ่งหน้าที่อย่างไร? กี่ฝ่าย? อะไรบ้าง?

2. การบริหารจัดการ

- โครงสร้าง การบริหารงาน การดำเนินงาน คณะกรรมการ บทบาทหน้าที่ของกลุ่ม
- ผังองค์กรเป็นอย่างไร
- มีการแบ่งหน้าที่อย่างไร? กี่ฝ่าย? อะไรบ้าง
- เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
- ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์
 - แหล่งวัตถุดิบ
 - วิธีการและขั้นตอน
 - ขั้นตอนการผลิต
 - การบรรจุหีบห่อและบรรจุภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การจัดการเศษวัสดุที่เหลือจากการผลิต
- ปริมาณในรอบการผลิต
- ต้นทุนและกำไรในการผลิต
- การทำบัญชี
- การรับรองมาตรฐาน
- การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
- การขนส่ง
- ด้านการตลาด/การจัดจำหน่าย
 - สถานที่จัดจำหน่าย
 - รูปแบบการจัดจำหน่าย
 - การประชาสัมพันธ์
 - ยอดการขายในปีที่ผ่านมา

3. ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การดำเนินการของกลุ่มประสบความสำเร็จ

- ปัจจัยภายใน
 - ผู้นำกลุ่ม
 - สมาชิก
 - การเงิน
 - ผลตอบแทน
 - การตลาด
 - การบริหารจัดการกลุ่ม
 - การประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม
 - การมีส่วนร่วม
 - คุณภาพผลิตภัณฑ์
 - การสร้างกระบวนการเรียนรู้
- ปัจจัยภายนอก
 - หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน
 - คู่แข่งทางการค้า
 - การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอก

รางวัลที่ได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ลงนามให้รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

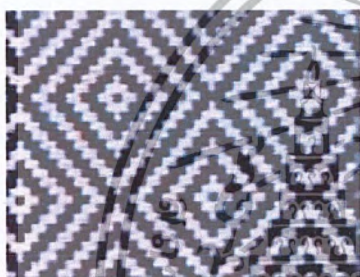
4. กลุ่มมีปัญหาในการดำเนินงานอย่างไรบ้างและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

- ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของกลุ่ม
- แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นที่กระทำอยู่ในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายผ้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี

ผ้ายกดอกลายลูกแก้ว

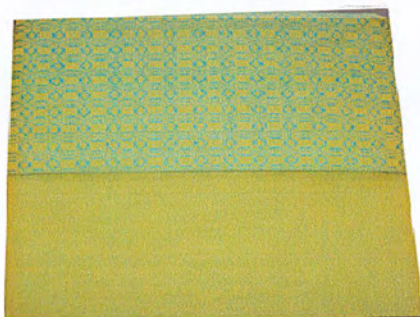
ลายลูกแก้วผสมลายดอกจัน

ลายครุฑ

ลายแก้วชิงดวง

ลายสี่ทิศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายกลีบบัว

ลายราชวัตรห้อง

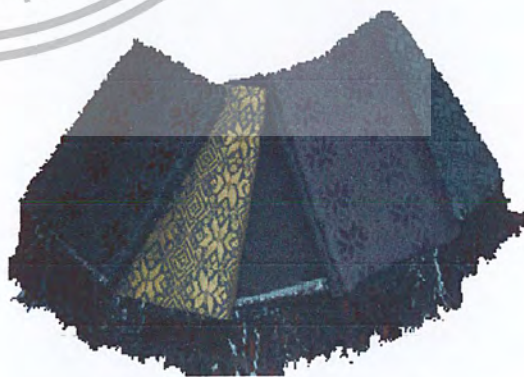
ลายลูกแก้วแห

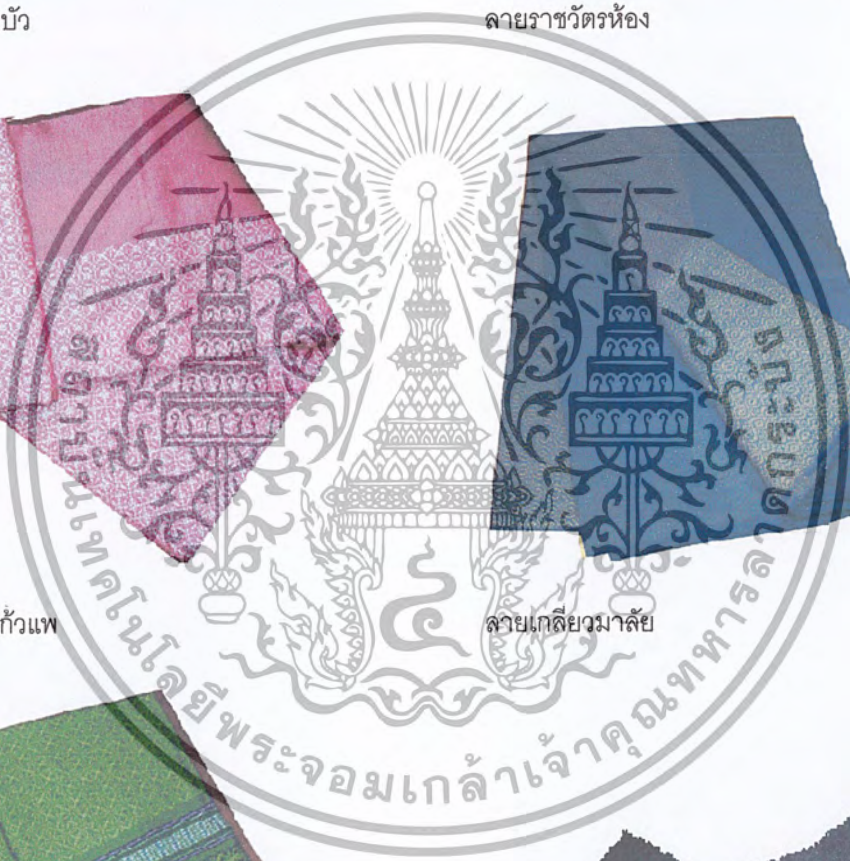
ลายเกลียวมาลัย

ลายกลีบบัวเส้นคู่

ลายกลีบกุหลาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมิ่นเส้นและหมิ่นสี มาสอดเส้นสลัปสี

นานเนิ่นเกินร้อยปี นามหินศรีสร้างตำนาน

ลวดลายเอกลักษณ์ ประกาศศักดิ์ศิลป์พื้นบ้าน

ทอรัถกัถวิญญาน สานคุณค่าผ้าเมืองตรัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติและความเป็นมาของกลุ่มทอผ้าานาหมื่นศรี

การทอผ้าานาหมื่นศรีมีมาแต่โบราณ ครั้งที่ยังไม่มีเส้นด้ายขายในตลาด แต่ละบ้านปลูกฝ้าย บั่นฝ้าย ย้อมสีเอง ทุกบ้านมีหูกประจำบ้านเพื่อทอใช้ในครัวเรือน บางทีก็แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านเพื่อให้ได้สีเส้นและลวดลาย ที่แตกต่างออกไป มีบ้างที่ทอเหลือใช้ได้ขายในตลาด เพื่อแลกเปลี่ยนเส้นด้ายกลับมา สมัยก่อนญี่ปุ่นซื้อเส้นด้ายจากตลาดนาโงะ

ต่อมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เส้นด้ายขาดตลาด วิธีการแก้ปัญหาคือการปั่นฝ้ายย้อมเอง พอหลังสงครามมีผ้าจากโรงงานและเส้นด้ายสำเร็จรูปขายในตลาดมากขึ้น การทอผ้าของคนนาหมื่นศรี จึงค่อยๆ ลดลงจนแทบไม่มีเหลือ ช่วง พ.ศ. 2510 มีการทอผ้าอยู่บ้างในบางบ้าน เช่น บ้านยายพิน ฤทธิ ทอแล้วขายเร่ถึงย่านตาขาว ปะเหลียน และหาดสำราญ หรือบ้านยายเหลียด ทีไล่ตอ มีคนจากน้ำผุด จากกะพง เข้ามาซื้อถึงบ้าน เมื่อถึง พ.ศ. 2514 ยายนาง ชั่วจรอด ชาวบ้านหมู่ที่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี เห็นว่าการทอผ้าเหลือน้อยเต็มทีแล้ว ตนเองก็ชรา ตอนนั้นอายุ 78 ปี มีเวลาว่างมาก อยากให้ลูกหลานเห็นการทอผ้าพื้นเมืองดั้งเดิม จึงได้ชักชวนคนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันที่เคยทอผ้ามาก่อน และบ้านอยู่ใกล้กัน ได้ 3 คน คือ ยายผอม ขุนทอง ยายอิน ชื่นเชยจิตร และยายเจิม ชูบัว เอากีทอผ้ากับเครื่องมือที่เหลืออยู่จากสมัยก่อน มาช่วยกันซ่อมจนได้หลังหนึ่ง แล้วเริ่มช่วยกันทอโดยทั้ง 4 ผลัดกันทอ ป้ากุศล นิลลออ ลูกสาวของยายนาง ได้เห็นการทอผ้าของมารดา และเพื่อนซี้สนใจ เข้ามาหัดทอด้วย ยายนางจึงเป็นผู้สอนให้จนทอได้ ปี พ.ศ. 2516

นายไพจิตร ทิพย์เดช พัฒนาการประจำตำบล รุ่งแรกมาประจำที่นาหมื่นศรี นายไพจิตรเป็นเพื่อนกับลูกชายป้ากุศล จึงได้พักที่บ้านป้ากุศล แล้วได้เห็นการทอผ้า ทำให้มองเห็นช่องทางการพัฒนาอาชีพทอผ้าของชาวบ้านนาหมื่นศรี จึงแนะนำให้ตั้งกลุ่มทอผ้า เพื่อขอรับการสนับสนุนจากทางการ ป้ากุศล จึงรวบรวมกลุ่มเดิมของมารดา ส่วนยายอินไม่เข้าร่วมกลุ่มเพียงมาดูจึงได้ 4 คน รวมทั้งตน มีเพื่อนบ้านผู้สนใจอีก 6 คน ได้แก่ ยายซัด ไหมจันทร์ ยายร่วมทองสังข์ ยายชื่น เซนชื่นจิตร ยายบั้ง ช่วยเมือง ยายปรีม กาญจนพรหม และยายปลอบ เขียวดำ ทางพัฒนาการของบเป็นครั้งแรกให้เป็นเงิน 3,600 บาท ได้ใช้เป็นเงินค่าแรงทำที่โบราณ หรือที่พื้นบ้านร่วมกับของเดิมได้ 10 หลัง และยังมีเงินเหลือซื้อเส้นด้ายอีกจำนวนหนึ่ง สมัยนั้นซื้อด้ายที่ตลาดทับเที่ยง ตอนนั้นเท่ากับว่าทุกคนมีที่คนละหลัง วางไว้ที่บ้านป้ากุศล ยายเจิม ยายผอม แต่ละคนก็เลือกทอตามความถนัด ป้ากุศลทอผ้าขาวม้า ยายปรีมเป็นคนที่ทำลายได้แมนทุกลายและสามารถสอนคนอื่นๆ ได้ด้วย ผ้าที่ทอให้มีผ้าขาวม้า ลายราชวัตร กับลายตาหมากรุก ผ้าถุง ทอลาย หางกระรอก ตาสมุก ผ้าหม่ลายลูกแก้ว ลายดอกจันทร์ ลายดาวล้อมเดือน เป็นต้น ผ้าที่ทอได้เป็นครั้งแรก ชาวบ้านภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมู่บ้านซื้อขายกันเอง และเริ่มกระจายไปยังหมู่บ้านอื่น คนอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าก็สนใจมากขึ้น เช่นยายคลั่ง หนูสนิท บ้านอยู่ใกล้ๆกลุ่ม ทอเองขายเอง ตอนนั้นผ้าถุงผืนละ 70-80 บาท ผ้าขาวม้าราคาตัวละ ผืนละ 100 ผ้าตาผืนละ 40 ส่วนผ้ายกดอกต้องใช้ฝีมือมากกว่า ราคาอยู่ที่ 100 บาท พ.ศ. 2517 การทอผ้ายังทอด้วยกี่โบราณ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลาบุกศุลและยาย เฉิมไปศึกษาดูงานฝึกการทอผ้าที่เกาะยอเป็นระยะเวลา 10 วัน เมื่อกลับมาทอนคนอื่นๆต่อได้ ผ้าที่ทอในระยะนี้ เป็นผ้าถุง ผ้าขาวม้า ผ้าห่มผ้าเช็ดหน้า เนื่องจากผ้าทอมีมากขึ้นแต่คนยังไม่ค่อยรู้จัก ป้ากุศลและยายฉิมจึงต้องออกหาตลาดไปด้วย ส่วนใหญ่ ไปตามสถานที่ราชการ พ.ศ. 2519 หม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี รังสิต ราชเลขาณูการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จ เยี่ยมชมกลุ่มผ้าหมื่นศรีหลังจากนั้นให้นำผ้าไปแสดงและวางขายในงานส่งเสริมสินค้าพื้นเมืองซึ่งจัดที่วังวิฑูย กรุงเทพฯ การไปครั้งนั้นมีพัฒนาการจังหวัดเป็นผู้ประสานงาน และนำไป ในคณะมียายฉิม ยายแซมไปด้วย ทุกคนได้มีโอกาสเผ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวาย ผ้าแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ ป้ากุศล เล่าว่าตนเองแต่งกายด้วยผ้าทอลายมังกรคู่สีฟ้า ชมพู ทูลเกล้าฯ ถวายผ้าห่มลายลูกแก้ว ผืนแดงดอกเหลือง ยายฉิมทูลเกล้าฯ ถวายผ้าลายลูกแก้วพื้นสีน้ำเงิน ดอกขาว 2 หลา สำหรับตัดเสื้อ สวนของยายแซมนั้น ไม่มีใครจำได้ ในปีเดียวกัน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดให้กลุ่ม ยืมเงินทำทุนหมุนเวียนสำหรับซื้อวัสดุ จำนวน 7,400 บาท และธนาคารกรุงไทยให้กู้สมทบอีก 10,000 บาท รวมเป็นเงิน 17,400 บาท ช่วงนี้ทางกลุ่มได้นำผ้าไปขายในกรุงเทพฯ คนไปคือยายฉิม กับละของลูกสาวป้ากุศล ขายผ้าเสร็จพอดีกับเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม ทีมหาดลัษธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2520 ได้รับเงินอุดหนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน 8,000 บาท ใช้เป็นค่าแรงทำกิจกรรม ได้ 16 หลัง การทอด้วยกี่กระตุกเริ่มตั้งแต่ตอนนั้น จำนวนก็มากขึ้น พื้นที่ในบ้านและข้างบ้านไม่พอ ทางกลุ่มทอผ้าจึงได้ของบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง ได้ 15,000 บาท และสมาชิกกลุ่มทอผ้าหมื่นศรี สมทบอีก 15,000 บาท เพื่อสร้างอาคารชั่วคราวเป็นเพิงหลังคามุงจากติดกับบ้านป้ากุศล ใช้เป็นโรงทอ สมาชิกมีเพิ่มมากขึ้นกว่า 20 คน มีป้ากุศล นิลลออ อารอบ (จุย) นิลลออ เรืองสังข์ ละออง นิลลออ (ลูกสาวป้ากุศล) ระเบียบ เขยชื่นจิตร ปรีดา (ทองแป้น) อ่อนช่วย ซิโลม แก้วสะอาด อุซาวดีกับกันยา จันท์แก้ว สิทธิ แก้วพรม กล้า กาญจนพรพม (ลูกสาวยายปรีม) อารีดำแก้ว พรทิพย์ เขยชื่นจิตร บุญช่วย บันทอง สมบูรณ์ ขุนทอง อนงค์ ภิรมย์ทอง ตึง เลี้ยวยิ้ม สาคร คงหมุน ราตรี ชูบัว วารุณี จันท์ดอกดวง สมาชิกรุ่นนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกสาวของพวกรุ่นแรก มีพวกแม่ๆ มาเตรียมด้ายให้ด้วย ผ้าที่ทอเป็นผ้าพื้นเมือง ผ้าขาวม้า และเริ่มหัดทอผ้าลายหางกระรอก สถานที่ตั้งก็รวมกันอยู่ที่บ้านป้ากุศล และอาคารชั่วคราวที่เพิ่งสร้างขึ้นใหม่ ในช่วงปีนี้เอง ที่สำนักงานพัฒนาชุมชน ติดต่อกรมส่งเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุตสาหกรรม ให้ส่งเจ้าหน้าที่มาอบรม มีอาจารย์อริยา สอนพื้นฐานการทอ อาจารย์ชโลมพรและ
 อาจารย์สุเมธ สอนการย้อมสี อาจารย์ประเสริฐสอนการทำที่กระตุก ผู้เรียนทำก็ก็มีนายจรูญ (เชิญ)
 บันทอง นายวัฒนา นิลล่อ และนายจรูญได้ใช้ความรู้สอนคนอื่นๆ ต่อไป พ.ศ. 2521 องค์การ
 บริหารส่วนจังหวัดตรัง สนับสนุนสร้างเงินทอผ้า 150,000 บาท คือโรงช่างหลังชั้นเดียว มีสมาชิก
 มาเพิ่มอีกหลายคน เช่น วาธุณี บันทอง ลำรวย ดำแก้ว สุภาพ (จี)อ่อนช่วย สาคร ชัยณรงค์ ดีหมุ่น
 มยุ อารีย์ (แหวน) บันทอง และวันที (ฉิม) อ่อนช่วย ในปีเดียวกันนี้เองป่ากุศลและพวกได้ไป
 อบรมเรื่องการอ้อมทรัพย์ที่ยะลา 2 ครั้ง ผู้ที่ไปด้วยมีออรอบ ละออง สิทธิ จารุณี ระเบียบ พอ
 กลับมาได้ตั้งกลุ่มอ้อมทรัพย์ ถือว่าป่ากุศลเป็นคนแรกที่ได้บุกเบิก การตั้งกลุ่มอ้อมทรัพย์ในตำบล
 นานาหมื่นศรี พ.ศ. 2422 ได้รับเงินสนับสนุนจากงบบัณฑิตนาจังหวัด ผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ดำเนินการโดย นายนคร ชาลปติ ผู้แทนฯ ในสมัยนั้น จำนวนเงิน 150,000 บาท ใช้ต่อเติมโรงนาชั้น
 บนเพิ่มจากการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรังได้ให้ไว้เมื่อ พ.ศ. 2521 ในปีนี้ผ่านานาหมื่นศรี ได้รับ
 การส่งเสริมจากองค์กรสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์นำผ้าไปจำหน่าย
 ในห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าวกรุงเทพฯ ส่งแต่ผ้าสมาชิกไม่ได้ไป หลังจากนั้นสมาชิกได้เพิ่มขึ้นที่
 ละ 2 คน วิณา บันทอง ระเบียบ บันทอง (หมี่) ไชยเดช มีการนำผ้าไปขายและมีการสาธิตการทอ
 ในงานต่างๆ ของจังหวัด เช่น งานเฉลิมพระชนมพรรษา และตามที่หน่วยงานเชิญมา ช่วงนี้ผ้าขาย
 ดีมาก ผ้าที่ทอก็กระตุกสูงใหญ่เป็นผ้าถุง มีทั้งสีธงไชย ผ้าตา ลายตาราง หัวปลู ตานก
 ผ้าขาวม้า ซิ่นเชิงของผู้หญิง ผ่าล่อง (ลายตามความยาวหรือผ้ารีว) ลายหางกระรอก มีทั้งหาง
 กระรอกพื้นและหางกระรอกลอง การขายส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ป่ากุศล มีทั้งเรขายและขายส่ง
 สมาชิกจะคุ้นเคยกับการเห็นป่ากุศลหัวตะกั่วใบใหญ่ที่มีผ้าบรรจุอยู่เต็ม นึ่งรดเครื่องโดยसारอก
 แต่เช้า กว่าจะกลับก็เย็น โดยไม่ลืมขนมติดไม้ติดมือมาฝากสมาชิกที่ทอผ้าอยู่บ้าน ผ้าที่ขายดีที่สุดใน
 คือผ้าหางกระรอก สถานที่ป่ากุศล ไปขายคือหน่วยงานราชการ ในตลาดทับเที่ยง ที่โรงแรมไมตรี
 บางที่นึ่งรดไฟไปถึงทุ่งสงและทวนพอ เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช บางที่ไปทางพัทลุง เป็นการขาย
 ส่ง ขายแล้วซื้อด้ายทอกลับมา ส่วนร้านที่ซื้อด้ายทอเป็นประจำ เป็นร้านหลังตลาดทับเที่ยงชื่อ
 ร้านธนาสิน พ.ศ. 2523 สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดได้จัดให้มีการแข่งขันผ้าทอขึ้นในงานเฉลิม
 พระชนมพรรษา เป็นครั้งแรกที่กลุ่มผ้าทอนานาหมื่นศรี ได้เข้าแข่งขันระดับจังหวัด อารีย์ (แหวน) บันทอง
 ได้รางวัลที่ 1 พ.ศ. 2525 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางสำนักงานพัฒนาการจังหวัดอีก ตอน
 นั้น นายวิสุทธิ จำปา เป็นพัฒนาการจังหวัด กลุ่มได้รับเงิน 271,000 บาท ใช้ในการตกแต่งและ
 เพิ่มเติมอาคาร โรงทอผ้าที่มีอยู่เดิม ผู้ใหญ่แรมเป็นคนรับเหมา เมื่อเสร็จแล้วทำพิธีเปิดเป็น ศูนย์
 ฝึกอาชีพทอผ้า ตำบลนาหมื่นศรี ขณะนั้นกลุ่มทอผ้ามีสมาชิก 70 คน ก่อน พ.ศ. 2527 เล็กน้อย มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้สนใจมาเรียนการทอผ้า กับกลุ่มนาหมื่นศรี จากพัทลุง 2 คนจากนครศรีธรรมราช 2 คน จากภูรา 3 คน และจากภูเก็ต 2 คน พวกที่มาจากภูเก็ตได้สั่งทำกี่กระตุก 2 หลัง และนำกลับไปเริ่มทอผ้าที่บ้านของตนแต่ทำได้ไม่นานก็เลิก พ.ศ.2527 หน่วยสันตินิมิตเข้ามาทำงานพัฒนาในตำบลนาหมื่นศรี ส่งเสริมกลุ่มทอผ้าในขณะที่ทางจังหวัดก็มีกิจกรรมส่งเสริมการประกอยอาชีพท้องถิ่น เช่น การจัดการประกวดแข่งขัน รวมทั้งการแข่งขันการทอในงานเฉลิมพระชนมพรรษา สมาชิกกลุ่มหลายคนเข้าแข่งขันแล้วได้รางวัล อนงค์ ภิรมย์ทอง ได้รางวัลชมเชย พ.ศ. 2527 ได้อาจารย์สอนทอผ้าชื่อ อาจารย์สำราญ กุลวิศวะ สมาชิกสามารถเรียนรู้จนทำได้ ทอได้ดีเป็นหลายลาย เช่น ลาย ราชวัตร ลายดอกจิก ลายตาหมากรุก และลาย 666 เมื่ออาจารย์กลับไปได้ทั้งลายไว้ประมาณ 20 ลาย ละอองเป็นคนจดลายเอาไว้ รวมทั้งวิธีการคัดลายและเก็บลายด้วยทั้งหมดนี้เป็นลายที่ทอด้วยกี่กระตุก ในช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาด้านการทอผ้าที่เห็นได้ชัด เช่น การทอผ้ากี่กระตุกวิธีการที่ง่ายขึ้นลดเป็นขั้นตอนเดียวจาก 2-3 ขั้นตอนเดิม ลายราชเดิมที่ทอเฉพาะกับที่พื้นบ้านเป็นผ้าขาวม้าสามารถปรับมาทอเป็นผ้าถุงหรือผ้าผืนกับกี่กระตุกได้ ส่วนผ้าลายมรดกจากที่พื้นบ้านประเภทผ้าหม่ม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพานช้าง ก็ยังมีคนทออยู่ สมาชิกทอผ้าแต่ละคน เลือกลายที่ตัวเองสนใจจนเชี่ยวชาญ เช่น อารอนเลือกลายดอกจิก อารีย์(แหวน)เลือกลายพริกไทย ซึ่งเป็นลายที่ขายดีมากในช่วงนั้น ระเบียบเลือกลายตาหมากรุก รัชณีพรกับอุษาดีเลือกลาย 666 พ.ศ. 2532 ดร.อัมพร ศรประสิทธิ์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมศิลปปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขต หาดใหญ่ มองเห็นปัญหาว่าภาคใต้ยังมีการทอผ้าพื้นเมืองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของปยูดาตายเรา แต่ไม่ค่อยมีคนรู้จัก คนส่วนใหญ่จะรู้จักผ้าภาคเหนือภาคอีสาน จึงคิดทำงานศึกษาและส่งเสริมผ้าพื้นเมืองภาคใต้ อาจารย์อัมพร เริ่มมีการศึกษาข้อมูลแหล่งที่มีการทอผ้าต่อเนื่อง ในภาคใต้ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และที่ตรัง คือที่นาหมื่นศรี ราว พ.ศ. 2534 จากการศึกษาคพบว่า ตอนปลายปีการทอผ้าซบเซาที่ทอกันอยู่ เพราะเสียดายตอนนั้นที่กลุ่มทอผ้ามี อารอย วารุณี วิณา อารีย์(แหวน) และเด็กทอผ้ารับจ้างไม่กี่คน ยายรุ่นก่อนๆเช่น ยายฝ่ายคนทอผ้าลายครุฑยายบอกว่าไม่มีคนรับช่วงวิชา เมื่อคุยกันเรื่องลายผ้าเก่าๆ เช่นลายดอกกก ลายลูกแก้ว ลายดอกจัน นอกจากที่ว่าแล้ว ยังขายยากด้วย จากข้อมูลระยะนั้นสภาพความรู้สึกรักของคนที่ทอผ้าและคนในกลุ่มไม่ได้ตั้งความหวังกับการทอผ้าไม่เชื่อว่าอาชีพทอผ้า จะเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนได้ ตามความเป็นจริงสมาชิกจำนวนหนึ่งที่เข้ากลุ่มมาตั้งแต่รุ่นสาวได้แต่งงานมีครอบครัว หลายคนเลิกทอผ้าอยู่กับบ้านเลี้ยงลูก หรือไปทำงานอื่น สมาชิกสูงอายุก็เลิกไปเพราะถึงแก่กรรมบ้าง หดกำลังบ้าง ในช่วงเดียวกัน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งวิทยากรสอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นหมวก กระเป๋า ฯลฯ ให้กลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำแล้วมาวางขายหน้าร้านร่วมกับผ้าทอทำได้ประมาณปีกว่าๆก็เลิกไปร้านเสื้อผ้าใช้หน้าบ้าน ป่า
 กุศล ผ้าที่ขายมีเพียงผ้าถุง ผ้าขาวม้า และผ้าหมักกับผ้าเช็ดหน้าทอยกดอก การส่งเสริมครั้งแรกของ
 ศูนย์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มอ. คือสนับสนุนให้ทอ แล้วทางศูนย์จะรับซื้อเอง ตอนนั้นได้
 ลายประมาณ 20 ลาย ศูนย์ส่งเสริมศิลปะฯ มอ. เริ่มต้นด้วยการเก็บตัวอย่างผ้ากระตุ้นให้คนทอผ้า
 เห็นความสำคัญของมรดกภูมิปัญญา บรรพบุรุษ ประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกได้รู้จักผ้าทอ
 พื้นเมืองให้คนภาคใต้เพิ่มมากขึ้น เช่น เก็บภาพถ่ายไปทำสารคดี จัดกิจกรรมเล่าเรื่องผ้าแก่กลุ่มคน
 ในเมือง พ.ศ. 2538 ศูนย์ส่งเสริมศิลปะฯ มอ. จัดงานห่อโหมกให้โลกแล ครั้งที่ 1 กลุ่มทอผ้านาหมื่น
 ศรีนำผ้าไปขาย และร่วมจัดแสดงนิทรรศการ คนสนใจสั่งผ้าหมัก ผ้าเช็ดหน้า แต่ไม่มีคนทอ พ.ศ.
 2539 งานห่อโหมกให้โลกแล จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ที่อาคารจุลดิศหาดใหญ่ กลุ่มไปร่วมกิจกรรมเหมือน
 ปีก่อน ทางกลุ่มรวบรวมรายได้จากการจัดงาน (บริจาค) จนสามารถตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมและ
 พัฒนาผ้าพื้นเมืองภาคใต้ ต่อมาได้จัดเวทีพูดคุยกับคนทอผ้าทั้งที่ยังอยู่และเคยอยู่ในกลุ่มเพื่อ
 กระตุ้นการฟื้นฟูกลุ่มทอผ้าขึ้นมาใหม่ ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาผ้าพื้นเมืองภาคใต้ สมาชิก
 กลุ่มขณะนั้น มีป่ากุศล ยายเฉลิม ยายเบื่อน ยายซัด อารอบ บุญช่วย จุไร สุจิน (เพลง) ลัดดา ธารี
 อัมพร อาจีน (ส้ม) วารุณี รวม 13 คน การประชุมครั้งแรกจัดขึ้นประมาณปลายปี 2539 มีคนสนใจ
 มาลงทะเบียนมาถึง 30-40 คน พ.ศ.2540 ศูนย์ส่งเสริมศิลปะฯ มอ. สนับสนุนเงินจากกองทุนให้ซื้อ
 ด้าย ซื่ออุปกรณ์ซ่อมกี่ 10 หลัง 135,000 บาท และจัดเป็นเงินทุนหมุนเวียนรับซื้อผ้าสมาชิก
 65,000 บาท ทั้งยังให้ยืมเงินกองทุนอีก 30,000 บาท ได้รับซื้อผ้าจากสมาชิกเมื่อดำเนินการไป
 ระยะเวลาหนึ่งก็สามารถใช้คืนเงินยืมได้หมด การพัฒนาลวดลายผ้าจากที่อาจารย์สำราญ มาสอนให้
 เมื่อ พ.ศ. 2527 เหลือคนที่เรียนอยู่คือ อารอบ จันบุญช่วย แต่เมื่อละออง จดลลายไว้สมาชิกกลุ่ม
 ได้มาเรียนรู้เช่น จุไร ลัดดา หัดทอลาย 3 ลองผิดลองถูกเหยียบลายใหม่ แปลงจากลาย 3 เป็นลาย
 5 จุไรเก็บลายลูกแก้วแล้วทอด้วยกี่กระตุก บุญช่วยเก็บลายหมากรุกย่าน แหวนทอลายพริกไทแตก
 ลายได้ด้วย กลุ่มทอผ้าเริ่มเคลื่อนไหวพัฒนามีสมาชิกทอผ้าเพิ่มมากขึ้นทั้งทอในโรงทอและทอผ้า
 จากบ้านมาส่งขาย แต่เนื่องจากการบริหารจัดการด้านบัญชีและการเงินยังไม่ชัดเจน ผู้ดำเนินงาน
 ขาดประสบการณ์ไม่มีระบบการตรวจสอบที่ดี จึงมีปัญหาคความคลาดเคลื่อนในเรื่องการเงินอยู่
 เสมอ พ.ศ. 2541 เริ่มการแก้ปัญหาครั้งแรก สมาชิกกลุ่มประชุมตกลงปรับวิธีทำงานใหม่มีการทำ
 บัญชี เช็คสต็อก จัดเวรขายผ้าหน้าร้านหมุนเวียนให้ทุกคนมีส่วนร่วมด้านการเงิน บัญชี และสต็อก
 ศูนย์ส่งเสริมศิลปะฯ มอ. ได้ให้อาจารย์วรรณ (ดร.วรรณ ประยุกต์วงศ์) เป็นที่ปรึกษา ด้านการ
 ขาย วางขายหน้าร้านที่บ้านป่ากุศล และนำออกขายตามงานแบบเดิม ศูนย์ส่งเสริมศิลปะฯ มอ. ก็
 รับไปขายให้ด้วย ทั้งหาลูกค้ารายใหญ่ให้คือ บริษัทศรีตรัง หาดใหญ่ สั่งผ้าลายตาหมากรุก ปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือการเก็บตะกรอ ซึ่งเป็นงานยาก มีคนทำได้น้อย คนชำนาญที่สุดคือบุญช่วย บันทอง ครั้งนั้นได้จ้างบุญช่วยเก็บตะกรอ งานเสร็จส่งผ้าได้ตามต้องการ จากงานชิ้นนี้ทำให้เห็นว่า การทอผ้าสร้างรายได้ดีสมาชิกเก่าทยอยกลับมาเข้ากลุ่มอีกหลายคน แต่ยังสามารถทำได้เพียงลายเดิมๆ เช่น ลาย 5 ลาย หมากrukย่าน ลายลูกแก้วเล็ก ลายพริกไท ในขณะที่ลูกค้าเรียกร้องต้องการลายใหม่ๆ ทำให้สมาชิกต้องปรับตัวเพื่อพัฒนา พ.ศ. 2542 ศูนย์ส่งเสริมศิลปปะฯ มอ. ประสานงานกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้ส่งวิทยากรมาสอน คือ อาจารย์สุพรรณสาร โพธิ์ประเสริฐ ครั้งแรกสอนทอที่กระทูกเทคนิคการสร้างลวดลายผ้า และการเก็บตะกรอ ช่วงเดือนสิงหาคม 1 เดือน ตอนนั้นสมาชิกไม่สนใจและบอกว่ายาก แต่เนื่องจากต้องพัฒนาตัวเองตามความต้องการของตลาด ในที่สุดจึงจัดงบประมาณ จากเงินของกลุ่มเพื่อเชิญอาจารย์สุพรรณสาร มาสอนเพิ่มเติม ใช้เวลา 45 วัน โดยอาจารย์ไม่คิดค่าชั่วโมงสอน จึงเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะค่ายานพาหนะ ค่าเดินทาง และค่าอาหาร จากการเรียนรู้ช่วงนี้สมาชิกพัฒนาขึ้น รู้จักเขียนลายในกระดาษกราฟ อ่านลายจากสูตรตัวเลข เก็บตะกรอ ดัดแปลงลาย สร้างลาย โดยใช้ตัวเลข ให้ช่างทอหัดเก็บลายด้วยตัวเอง ได้ผลิตภัณฑ์หลากหลายขึ้น เช่น ผ้าคลุมไหล่ผืนใหญ่ ได้ความรู้เรื่องการคัดเลือกเส้นด้าย การทอผ้าเส้นด้าย การทอผ้าเส้นคู่ การคิดหน้าผ้า เพื่อให้ลายลงตัวช่วย ขวา ดอกสุดเหมือนกัน เทคนิคที่ทำให้ผ้าเนื้อแน่นเนียนเรียบ จากนั้นอาจารย์สุพรรณสาร ยังได้ติดต่อให้คำแนะนำให้สมาชิกมาโดยตลอด ปลายปีงบประมาณ 2542 กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ประมาณ 300,000 กว่าบาท สำหรับปรับปรุงอาคารศูนย์ฝึกอาชีพทอผ้า จากประสบการณ์ที่ไปทัศนศึกษาดูงาน การไปออกร้านผ้าในตลาดที่กว้างขึ้น รวมทั้งข้อเรียกร้องของลูกค้า ทำให้ได้แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จึงคิดแปรรูปการผลิตของตนเองขึ้น เริ่มแรกคือ ผ้าเช็ดหน้าผืนเล็ก ด้วยที่กระทูกเป็นสีต่างๆ สมัยก่อนผ้าเช็ดหน้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่พื้นบ้านนิยมทอเป็นผ้ายกดอก ผ้าพื้นหรือผ้าตา มีบ้างเล็กน้อย ขายผืนละ 10 บาท ต่อมาทางศูนย์ศิลปปะฯ มอ. เอาผ้าไปทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้ เช่น เนคไท กล่องทิชชู กรอบรูป ยาม กระเป๋าตุงคิโบเล็ก ๆ ส่งกลับมาให้กลุ่มขาย หักต้นทุนแล้วกำไรเป็นของกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ขายดีที่สุดได้แก่ ผ้าเช็ดหน้า ต่อมาปี พ.ศ. 2544 ทางกลุ่มเริ่มจัดการเอง โดยส่งผ้าให้ช่างในหมู่บ้านเย็บกระเป๋าและยาม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายได้เรื่อยๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้